

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVII.

Celovec, petek 4. februar 1972

Štev. 5 (1542)

Političen proces v Leobnu Slovenska skupščina opozarja

na še neizpolnjene obveznosti Avstrije

Potek glavne obravnave proti predsedniku Slovenske mladine študentu Marjanu Šturmu dne 27. januarja 1972 pred okrajnim sodiščem v Leobnu je nedvoumno potrdil, da v tem primeru ne gre toliko za kazensko zadevo, marveč v prvi vrsti za politično stran dejanja. Ne samo, da je proti ustaljeni praksi avstrijskega okrajno-sodnega kazenskega postopka namesto pomožnega funkcionarja državnega pravdnika štiva tokrat zastopal obtožnico prvi državni pravdnik dr. Franz Arh, je prisotnost številnih policistov pred sodiščem in v sodni dvorani akcentirala politično plat zadeve. Še bolj pa je prišlo to do izraza v velikem zanimanju tiska, radia in televizije, ki nikakor ni moglo veljati zgolj malenkostnemu prestopku, katerega dolžijo Marjana Šturma.

Takoj s predlogom Šturmovega zagovornika dr. Zernerja, da naj se izvede proces v smislu določila člena 7 državne pogodbe v slovenskem jeziku, in zlasti s isto zahtevo Marjana Šturma, ki se je pri tem še bolj pravilno skliceval na senžermensko pogodbo, se je proces zasukal v nasprotno smer: obdolženec ni bil več obtožen, marveč tožilec, ki je ožigosal avstrijsko navidezno demokratično manjšinsko politiko, ki sicer zahteva za pripadnike svoje manjšine na Južnem Tirolskem pravico zagovora v maternem jeziku tudi pred apelacijskim sodiščem v Milanu, isto pravico pa kljub tozadevnim določilom v ustavi in tudi v kazenskem postopniku ter zlasti v evropski listini človekovih pravic, ki jo je ratificirala, odreka svojim državljanom slovenske

narodnosti. S tem je postal proces v Leobnu v resnici bumerang za avstrijsko državo samo, kar je pokazala še prav posebno neutemeljena obtožnica.

Dokazni postopek je namreč pokazal, da na osnovi obtožnice in izjave priče, ki sama baje poškodovane napisne table niti ni videla niti ni mogla predložiti računa za popravilo škode v znesku 110 šilingov (pri čemur znaša izdatek za popravljalni material celih 10 šilingov), nobeno sodišče ne bi moglo izreči krivovoka. Zato sta sodnik in javni tožilec pograbila za predlog Šturmovega branilca, ki je iz popolnoma nerazumljivega vzroka predlagal še nadaljnjo pričo, kot za rešilno bilko, da je prišlo do preložitve glavne obravnave namesto oprostitve.

Kazenski postopek proti Šturmu, zgolj pravno gledano, vsekakor opozarja na dejstvo, da je javno tožilstvo, ki v podobnih primerih (da omenimo le dogodek pred 10. oktobrom 1970 na Obirskem, ko je Steinacherjeva hčerka potrgala slovenski lepak, ali razna nacionalistična ščuvanja v nemškem tisku) baje nikdar ni našlo dovolj dokazov za uvedbo kazenskega postopka, lahko zelo prizadevno in odločno — seveda, če gre za ukrepanje proti pripadniku slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Proces proti Marjanu Šturmu je preložen; toda kakršenkoli bo izid — pokazal je in bo, da vprašanje slovenske narodnostne skupnosti še ni rešeno in da Avstrija v tej smeri še ni izpolnila v državni pogodbi prevzetih obveznosti!

Vprašanje dvojezičnih napisov

ne more biti rešeno mimo manjšine

Iz poročila o seji deželnega vodstva koroške SPO je razvidno, da so v ponedeljek med drugim razpravljali o problemu združevanja občin, hkrati pa odobrili tudi dve varianti rešitve vprašanja dvojezičnih napisov na jezikovno mešanem ozemlju Koroške. Tozadevni predlog je izdelal urad deželne vlade, poslan pa je bil zveznemu kanclerju, ker je za to vprašanje pristojna država.

Podrobnosti tega predloga ne poznamo, zato tudi ne moremo zavzeti določenega stališča. Pač pa moramo ugotoviti eno: predlog za rešitev enega izmed odprtih manjšinskih vprašanj je bil spet izdelan brez sodelovanja prizadete manjšine, kakor se je to doslej zgodilo v vseh podobnih primerih in so zato tudi dosedanje „rešitve“ vse prej kot zadovoljive rešitve.

Zato z vsjo odločnostjo poudarjamo, da manjšinskih vprašanj ni mogoče reševati mimo manjšine. In pri tem tudi ne razumemo, zakaj bi mogel biti razgovor s predstavniki manjšine mogoč le na Dunaju, ne pa tudi na Koroškem.

Marjan Šturm pred sodiščem:

Hotel sem opozoriti javnost na to, kako Avstrija zavlačuje izvedbo določil državne pogodbe

Na obravnavi pred sodiščem v Leobnu, o kateri poročamo v posebnem članku, je Marjan Šturm podal posebno izjavo v slovenskem in nemškem jeziku. Poudaril je naslednje:

Krajevne table v Šmohorju/Hermagor nisem ne poškodoval ne pomazal, dodal sem ji le slovensko krajevno ime. Ni bil moj namen, da bi kaj uničil ali poškodoval, hotel sem opozoriti javnost na nevarnost in nedopustne razmere, v katerih živijo koroški Slovenci. Pravica do dvojezičnih napisov je med drugim pravica vsakega pripadnika slov. manjšine. Tozadevni zakoni so ukazi pristojnim oblastem, po katerih naj se ravna. Ob lasti slovenskih in dvojezičnih področij niso samo dolžne, da dvojezično uradujejo, tudi vsake koroški Slovenec ima pravico, da se poslužuje na tem področju slovenskega jezika.

Tu hočem obrazložiti motivacijo svojega dejanja.

V plebiscitnem času, 28. septembra 1920, je koroška deželna vlada slovesno obljubila slovenski narodnostni skupini, da bo za njeno nacionalno kulturo in gospodarsko enako skrbela kakor za nemško govoreče sodeželane. Ostalo pa je pri formalni obljubi. Ne samo da so n. pr. odstranili dvojezične napise iz monarhije, podpihivali so splošno gonjo proti Slovincem v deželi, s katerimi so ravnali kakor z ljudmi druge vrste. Že dolgo pred nacistično vlado so deželni in zvezni organi prepustili iniciativo v manjšinskih vprašanjih nemškonacionalističnim organizacijam kakor Schulvereinu Südmärk in Kärntner Heimatbund.

Svoj višek je dosegla zatiralna politika in nasilna germanizacija v času nacistične strahovlade: pregnali so vse slovenske duhovnike, številne koroške Slovence so obglavili na Dunaju in v Gradcu, nad 300 slovenskih družin so razstlili in jih

poslali v razne logerje, na prisilno delo in v koncentracijska taborišča.

Gonja proti Slovincem na Koroškem in kratenje manjšinskih pravic sta se nadaljevala tudi po zmagi nad nacifašizmom, seveda z drugimi metodami. Zmaga nad nacifašizmom je bila predvsem na Koroškem samo vojaška.

Kljub senžermenski pogodbi (1919) in kljub avstrijski državni pogodbi (1955) je slovenska narodnostna skupina na južnem Koroškem še vedno pod pritiskom diskriminacije in duhovno-kulturne ter ekonomske kolonizacije. Kljub vsem tem pogodbam je mogoče, da zavedne Slovence fizično napadajo, da trgajo slovenske napise raz privatne ustanove, da skrunijo in celo razstreljujejo partizanske spomenike. Da, celo to je v tej družbi mogoče, da neka organizacija lahko zastopa genocid.

Kaj torej pomagajo vse te mednarodne pogodbe, če se jih zvezne in deželne oblasti ne držijo, jih ne uresničujejo? Vzemimo 3. paragraf VII. člena avstrijske državne pogodbe — citiram —:

„V upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradiške in Stajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom je slovenski ali hrvaški jezik dopuščen kot uradni jezik dodatno k nemškemu. V takih okrajih bodo označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenščini ali hrvaščini kakor v nemščini.“

Zastopniki slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem se že šestnajst let zman trudijo, da bi prišlo glede popolne izvedbe tega člena državne pogodbe do ustreznega stika z vlado. Vsi tozadevni predlogi grejo v uradni koš za odpadke oz. v arhive. Dejstvo, da zvezni in deželni organi ne izvajajo dosledno določil državne pogodbe in da gospodarsko zanemarjajo južno Koroško, je privedlo med slovenskim delovnim prebivalstvom, delavci in kmeti, do kulturne, gospodarsko-social-

ne in psihološke stiske. Potem ko so se vse druge možnosti, da bi dosegli rešitev vprašanj, vedno znova razbile, sem v tej situaciji stiske spoznal za svojo dolžnost, da opozorim na nedopustne razmere s tistim nenasilnim sredstvom, ki je predmet današnje sodne razprave.

S tem, da sem dopolnil krajevno tablo dvojezičnega okraja s slovenskim napisom, sem hotel opozoriti javnost na to, kako Avstrija zavlačuje izvedbo določil državne pogodbe (posebno paragrafa 3 in 5 VII. člena). Obenem sem hotel opozoriti na katastrofalno splošno situacijo slovenskih delovnih ljudi, delavcev in kmetov. Moje dejanje je hotelo pokazati, kako avstrijske oblasti kršijo svoje lastne zakone. Vprašujemo se: Kdo v Avstriji je zainteresiran na zapostavljanju raznih narodnostnih manjšin? Večina avstrijskega prebivalstva gotovo ne!

Ob zaključku se hočem še enkrat vrniti konkretno k paragrafu 468 in ugotoviti:

1. Napisna tabla ni bila ne uničena ne poškodovana niti pomazana.

2. Napisni tabli sem le dodal slovensko krajevno ime in sicer z lahko zbrisljivim lakom. To je, storil sem to, kar bi oblasti že davno bile morale storiti — po paragrafu 3 VII. člena državne pogodbe.

3. Ker vloge javnih zastopnikov koroških Slovencev glede paragrafa 3 niso privedle do uspeha, sem bil po mojem dolžan, da osvetlim na vidi z n o demokraciji značaj manjšinske politike.

Medtem je zastopstvo koroške deželne oblasti pod širokim pritiskom solidarnostnega gibanja priznalo, da so dvojezični napisi upravičeni. S tem je nehoti tudi potrdilo, da ga je moglo pripraviti samo gibanje od spodaj do tega, da zagotavlja navidezno garantiranih pravic, kar se je s tem zgodilo.

Prejšnji teden je, kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, komisija za vprašanja mednarodnih odnosov slovenske skupščine na podlagi poročila predstavnika republiškega izvršnega sveta razpravljala o jugoslovansko-avstrijskih odnosih. Na seji so sodelovali tudi slovenski poslanci, ki so člani zunanjepolitičnih odborov zvezne skupščine.

Skupščinski biro za informacije je o seji objavil naslednje sporočilo:

Udeleženci razgovora so pozitivno ocenili napovedano srečanje med jugoslovanskim zveznim sekretarjem za zunanje zadeve Tepavcem in avstrijskim zunanjim ministrom Kirchschlägerjem, ki naj bi bilo v začetku februarja v Zagrebu. S tem v zvezi so opozorili in znova predlagali vrsto ukrepov za poglobljanje političnega sodelovanja ter gospodarskih, znanstvenih, kulturnih in drugih odnosov.

Posebej pa so poudarili potrebo po ureditvi tudi vseh drugih odprtih vprašanj, kar bi pozitivno prispevalo k razvoju splošnih meddržavnih odnosov. V tej zvezi so zlasti poudarili pomen ureditve položaja slovenske narodnostne skupnosti, v skladu z avstrijskimi mednarodnimi obveznostmi, kar naj omogoči največjo možno zaščito slovenske manjšine v Avstriji. Poleg tega so se zavzeli za izpolnitev že davno sklenjenega sporazuma o vrnitvi arhivov in za vrnitev jugoslovanskih kulturnih dragocenosti. Med pomembnimi odprtimi vprašanji so navajali tudi nezadovoljivo ureditev gospodarskih odnosov med državama in njunimi obmejnimi območji.

Poslanci so s tem v zvezi pozitivno ocenili izjave, obljube in ukre-

pe predvsem s strani avstrijskega kanclerja, pa tudi koroškega deželnega glavarja, ki izražajo pripravljenost po ureditvi posameznih vprašanj, zlasti pa željo po ureditvi pravic, položaja in zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji. Prav zato so člani komisije izrazili presenečenje nad dejstvom, da so avstrijske oblasti vnovič sprožile sodni proces proti slovenskemu koroškemu študentu Marjanu Šturmu. Udeleženci seje so menili, da Avstrija ravno s sodnim procesom opozarja na še neizpolnjene obveznosti, ki jih ima do svojih državljanov slovenske narodnosti po 7. členu državne pogodbe, med katerimi so tudi dvojezični napisi. Dokler teh ni, dotlej je razumeti pripisovanje slovenskih krajevnih imen nemškim, so poudarili na seji, kot izraz političnega protesta, ne pa kot kriminalno dejanje.

Na seji so opozorili na posamezne skupine v Avstriji, ki delujejo proti sožitju med narodoma in dobrim odnosom med državama. Ena od takšnih skupin je leta 1970 v glasilu Heimatdiensta celo pozvala na fizično likvidacijo slovenske manjšine; sodne oblasti pa takega početja niso preganjale, čeprav se je Avstrija z državno pogodbo zavzela, da ne bo dopuščala „dejavnosti organizacij, katerih cilj je, da hrvaškemu in slovenskemu prebivalstvu odvzamejo njihov manjšinski značaj in njihove manjšinske pravice“.

Proces proti Šturmu, so poudarili na seji, je v očitnem nasprotju s prizadevanji Jugoslavije in Avstrije po razvijanju sodelovanja, kakor tudi v nasprotju z že večkrat izraženo pripravljenostjo po izpolnitvi pogodbenih obveznosti do slovenske manjšine, kar naj bi izražalo politiko vsestranskega razvoja slovenske in hrvaške narodnostne skupnosti v Avstriji.

Srečanje v Zagrebu

V sredo sta se v Zagrebu sestala jugoslovanski zvezni sekretar za zunanje zadeve Mirko Tepavac in avstrijski zunanji minister dr. Rudolf Kirchschläger. Bolj podrobno o tem srečanju bomo poročali v prihodnji številki našega lista.

Pred zagrebškim sestankom je bilo v tisku obeh držav zelo poudarjeno vprašanje slovenske manjšine v Avstriji. Pa tudi minister Kirchschläger sam je že pred obiskom izjavil, da je treba delati na tem, da bo slovenska manjšina „element, ki bo povezoval obe državi“.

Da se bo to zgodilo, pa je seveda predvsem odvisno od Avstrije!

„To je sramota za Avstrijo!“

Ob zadevi Šturm

Slovenski javnosti je znano, da se bo pričel 27. januarja v Leobnu proces proti slovenskemu mladincu Marjanu Borutu Šturm. Obtožujejo ga dveh prestopkov: sodelovanja pri prvi napisni akciji na Koroškem oktobra 1970, s katero je postavila slovenska manjšina ne le javno zahtevo po izpolnitvi enega določil avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, ampak tudi jasno pokazala svoje nezadovoljstvo z dosedanjim „reševanjem“ manjšinskega vprašanja v deželi. Dalje obtožujejo Šturma, da je na drugih koroških kulturnih dneh v „žaljivem“ tonu govoril o zastraševalnih metodah avstrijske policije.

Očitno je po ocenah odgovornih prišel čas, da se z eksemplarično kaznijo pokaže manjšini, kaj jo čaka, kolikor se bo skušala še nadalje aktivno prizadevati za svoje pravice. Res, da smo mogli v zadnjem letu slišati vrsto izjav predstavnikov Koroške o pozitivnem odnosu do manjšine in o tolerantnem odnosu do nje, vendar otipljivih rezultatov takih izjav vse do danes ni bilo opaziti. Pa ne da spada v okvir pozitivnih izjav tudi napovedani proces proti Šturm? Kdor je v zadnjem času sledil večinskemu avstrijskemu tisku, je lahko razbral naglašene trditve o usodni notranji krizi in slabosti sosednje države. Tudi v tem okviru napovedani politični proces ne bo slušajen, vsekakor pa že izražena zavzetost Jugoslavije in mafičnega naroda kažeta na napačno presojo trenutka na strani pripravljalcev procesa. Slovenski mladinec naj bi bil, kot je znano, kaznovan za vse tisto, kar avstrijska država ni izpolnila do Slovencev in Gradiščanskih Hrvatov celih 17 let, in to kljub mednarodnopravno sprejetim obvezam. Za državo, ki se predstavlja svetu s svojo dosledno pravno ureditvijo, je to očitno slabo spričevalo za njen mednarodni položaj in mesto. Pa tudi spričevalo za dvojno moralo: to kar so zahtevali (in še zahtevajo) Avstrijci za Južne Tirolce (nekateri celo z dinamitom!) odrekajo manjšinam na svojem ozemlju, celo pravice, sprejete pred mednarodno javnostjo leta 1955.

Upamo, da bo gornji zapis prispeval k razreševanju odprtih vprašanj manjšine, med ta vprašanja štejemo tudi justični proces proti Marjanu B. Šturm. Res, da bo v Leobnu stopil pred sodišče le en pripadnik manjšine, vendar bo morebitna njegova obsodba ne le obsodba celotne slovenske skupnosti, ampak tudi dosedanje avstrijske politike do Slovencev na Koroškem.

Delo, Ljubljana, 26. 1. 1972

Prva „runda“ Šturmvega procesa je mimo. Sodišče je obravnavo preložilo za nedolichen čas.

Dosedanji potek procesa je jasno pokazal, da na ta način ne bo mogoče rešiti problema kot takega, kajti z reduciranjem visoko političnega vprašanja na navaden kazenski postopek, kjer gre za smešno materialno vrednost (menda le nekaj nad 100 šilingov!) pač ne more biti urejena zadeva, ki je vse prej kot paragrafsko-formalistično iskanje dlake v jajcu, marveč nasprotno izredno važnega pomena tako za celo narodnostno manjšino kakor tudi za odnos države, v kateri ta manjšina živi, do nje in njenih življenjskih vprašanj.

Na to politično plat „Šturmve zadeve“ opozarjajo tudi vsa stališča, ki so bila pred in ob procesu izražena v nešteti protestih in člankih. Tako v najširši slovenski javnosti kakor tudi v mednarodnih krogih namreč nedvoumno poudarjajo, da je v tej zadevi v resnici na zatožni klopi Avstrija, obtožena, da ne izpolnjuje svojih mednarodnih obveznosti. Zato pa avstrijske oblasti tudi nimajo nobene pravice soditi pripadniku slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem samo zato, ker jih je le-ta opozoril na njihovo kršenje lastnih zakonov in meddržavne pogodbe.

„To je sramota za Avstrijo!“ Tako bi lahko v kratkem stavku izrazili mnenja najrazličnejših ustanov, posameznikov in listov ob Šturmovem procesu. To mnenje prihaja do izraza v mnogih stališčih, izmed katerih tudi tokrat objavljamo nekaj primerkov. Poleg tega pa ponatiskujemo tudi članek iz uglednega lista „Salzburger Nachrichten“, ki je bil objavljen že po prvi obravnavi v Leobnu in iz katerega vsebine bi lahko prav tako zaključili:

Proces proti Šturm — sramota za Avstrijo!

V Avstriji dvovrstna pravica

Komisija za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri republiški konferenci SZDL Slovenije je ostro protestirala zaradi procesa proti Marjanu Šturm, ki je bil obtožen sodelovanja v napisni akciji na Koroškem. V protestu je rečeno:

S tem dejanjem so bile avstrijske oblasti le opozorjene na dolžnost izpolnjevanja določb 7. člena meddržavne pogodbe. Avstrija je znala v prefektni podpreti zahteve in akcije svoje manjšine na Južnem Tirolskem, za zaščito slovenske manjšine pa je storila le malo.

V Avstriji delujejo posamezne skupine v okviru Heimatligensta, ki s svojo dejavnostjo in akcijami poskušajo na najrazličnejše načine ovirati obstoj in vsestranski razvoj slovenske in hrvaške narodnostne manjšine v Avstriji.

Znane so akcije „neznanih storilcev“, ki

so premazali ali razbijali dvojezične napise slovenskih organizacij, skrunili ali celo razstrelili partizanske spomenike, spomenike žrtv fašističnega terorja. Sprašujemo se, zakaj avstrijske oblasti niso nikoli našle teh storilcev, čeprav to ne bi bilo težko. Torej vlada v demokratični republiki Avstriji dvovrstna pravica. Takli postopki škodujejo ne samo odnosom med manjšinskimi narodom in večinskimi v Avstriji, temveč tudi sosedskim odnosom in ugledu Avstrije v svetu.

PROTEST

Uredništvo slovenske izdaje „Komunista“ se pridružuje protestu slovenske javnosti zaradi procesa, ki ga pripravljajo proti študentu Marjanu Šturm. Obtožujejo ga, da je oskrnil krajevni napis. Ali ga je res?

Na Koroškem je kraj, ki se uradno imenuje Hermagor. Za rodove Slovencev je bil to vedno Šmohor. Tudi danes ga domačini tako imenujejo. A uradne oblasti so gluhe, kakor da tod ni Slovencev in kakor da je ta kraj od nekaj Hermagor.

Marjan Šturm se s to krivico ni mogel pomiriti. Ni mogel prenašati nasilja nad izvirno pravico ljudi, da poimenujejo svoje kraje v materinem jeziku. Odločil se je za akcijo. Krajevni napisu Hermagor je dodal še slovensko ime Šmohor. To ni bilo nobeno izzivanje, le opomin avstrijskim oblastem, da ne izpolnjujejo 7. člena avstrijske državne pogodbe. Zaščita Slovencev na Koroškem je še vedno le na papirju.

Na zatožni klopi bo v resnici avstrijska državna oblast, ne študent Marjan Šturm. Ta proces pa bi moral biti nekje drugje: pred mednarodnim sodiščem v Haagu, ne v Leobnu!

Komunist, Ljubljana, 28. 1. 1972

Dol z masko!

Kazenska razprava proti slovenskemu koroškemu študentu Marjanu Borutu Šturm, ki je bila napovedana za danes, 27. januarja, pred sodiščem v Leobnu na Štajerskem, ni le razburila in povzročila hude zaskrbljenosti celotne slovenske javnosti v Sloveniji in zamejstvu, temveč je postavila v zelo jasno luč sramotne razmere, v katerih živi slovenska narodnostna skupnost na južnem Koroškem.

Banalnost obtožbe proti slovenskemu študentu je na dlani, zlasti če pomislimo, s kakšnimi napisi danes mladina, stavkajoči delavci in vsakdo, kdor misli, da mu je oblast v državah resnične in prave demokracije naredila kako krivico, daje duška svojemu protestu, opozarja in zahteva odpravo dejanske ali samo namišljene krivice, skratka izvaja resnično in strogo nadzorstvo nad javnimi zadevami.

Toda primer študenta Šturma, sama njegova prisotnost na obtožni klopi sta dejansko pravi pravcati absurd, kajti „obtoženec“ ni „zagrešil“ nič drugega, kot da je na lastno pest in na lastno pobudo izpolnil nekaj, kar bi avstrijska državna oblast morala že davno izvesti, ko se je bila obvezala z mednarodno pogodbo, ki ima polno veljavnost tudi v notranji državni pravni ureditvi. Šturm je namreč opozoril na 7. člen tako imenovane državne pogodbe (ki je Avstriji po drugi svetovni vojni med drugim vrnila polno suverenost), na tisti člen, ki predvideva jasne zaščitne norme za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem in za Hrvate na Gradiščanskem.

Če je državno pravdnštvo postavilo na zatožno klop slovenskega študenta, ki je k samo nemškemu krajevni napisu Hermagor pripisal slovensko izvirno ime vasi Šmohor, pomeni, da je zanj 7. člen državne pogodbe naveden kos papirja brez vsake vrednosti. Gotovo pa je, da bi ne moglo tako ukrepati, če bi ne obstajalo neko ozadje, ki ga kratko moramo označiti s pomanjkanjem politične volje na odgovorni ravni ne samo za spoštovanje, temveč tudi in predvsem za izvajanje črke in duha državne pogodbe, oziroma tistega dela, ki zadeva narodnostne pravice slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji.

Zato je Šturmov proces izrazito politične narave, ki so ga inscenirali z natančno določenim namenom: da bi nadaljevali z ustrahovanjem že tako prestrašenega slov. koroškega ljudstva, da bi dali „lekcijo“ zlasti tistemu delu slovenske mladine na Koroškem, ki je misleno najbolj osveščena, ker narodnostnega problema ne obravnava samo z jezikovnega in folklornega aspekta, temveč mu daje tudi pravo družbeno dimenzijo, kar v resnici tudi je.

Ob tem procesu se naša misel vrača v tiste čase in tista obdobja, ko je Hitlerjeva totalitarna oblast uprizorjela „proces“ proti svojim političnim nasprotnikom. Mislili smo, da so takšni časi že davno za nami, vendar moramo žal ugotoviti, da ni tako. V sicer spremenjenih razmerah in oblikah se takšni procesi ponavljajo tudi danes, kar je prava sramota zlasti za Avstrijo in njen vodilni razred, iz katerega med drugim izbaja današnji generalni tajnik Organizacije Združenih narodov Kurt Waldheim.

Naša misel se dalje vrača v tiste čase, ko je Avstrija zagnala vik in krik zaradi razmer na Južnem Tirolskem, ki so pa že tedaj bile neprimerno boljše in se sploh niso mogle primerjati z današnjim stanjem slovenske manjšine na Koroškem. Tedaj smo Slovenci bili na strani Južnih Tirolcev in podpirali njihov pravični in demokratični boj, čeprav smo ostro obsojali teroristična dejanja kot sredstvo za doseg nekega političnega in družbenega cilja. Avstrija je tedaj južnotirolski problem postavila v razpravo pred Združene narode. Vprašamo se, ali niso razmere na Koroškem že tako zrele in dosegle takšno stopnjo zaostritve, da bi bilo umestno, če bi jih obravnavala Organizacija Združenih narodov?

Kakorkoli se bo proces v Leobnu zaključil, menimo, da Slovenci ne moremo več mirno trpeti, da bi se tolikšnemu številu naših bratov in sestra na Koroškem kratile najosnovnejše pravice in da bi se tam vodila politika, katere cilj in namen sta iznakaženje njihove biti. Pred mednarodno javnostjo je treba vsekakor razkrinkati takšno politiko in njene navdihovalce, ki so jih mnogokrat polna usta dobrih sosedskih odnosov in „vseodrešujočega“ evropskega duha, vendar njihova dejanja kažejo vse nekaj drugega.

Novi list, Trst, 27. 1. 1972

Abszesse im Gesicht Österreichs

Ich heiße Koleritsch, du heiße Koleritsch, weshalb sagt man zu dir Tschusch? Diese auf das Verhältnis zu Gastarbeitern abgestimmte Frage ist seit Donnerstag dieser Woche im Kreis der österreichischen Staatsbürger aktuell geworden.

Gemeint ist der 20jährige Kärntner Slowene Marjan Sturm, der in Leoben vor einem Gericht stand, weil er die Ortstafel von Hermagor mit einer zusätzlichen slowen. Ortsbezeichnung überklebte. Für diesen verurteilten Prozeß gab es ein gewaltiges Polizeiaufgebot, was seinen politischen Inhalt nach außen dokumentierte, es gab aber auch einen Verlauf, der so typisch dafür war, wie in Österreich die Minderheitenrechte abgehandelt werden.

Der Slowene verlangte, in seiner Muttersprache vor Gericht reden zu dürfen. Der Richter stellte fest, Marjan Sturm spreche auch deutsch, daher habe er sich deutsch zu verantworten. Großzügig gestattete der Richter dem angeklagten Slowenen, irgendein Manifest in slowenischer Sprache zu verlesen. Ein Manifest, das mit dem Prozeß nur insofern zu tun hatte, als es die Frage der Minderheiten in Österreich aufwarf.

Hoffnungslose Chauvinisten, die im nationalsprachlichen Denken des vorigen Jahrhunderts verhaftet sind, das so viel Unglück über Europa gebracht hat, mögen nun überlegen, was sie vorbringen wollten, würde ein italienischer Richter in Trient einem Südtiroler aus dem Pustertal verweigern, seine Aussage in deutscher Sprache abzugeben. Ein Südtirol-Prozeß in Mailand wurde verurteilt, weil man den Beschuldigten die Anklageschrift nicht in deutscher Sprache zugestellt hatte.

Der Richter in Leoben ist leider keine österreichische Alleinsprechung. Den Schutz der Minderheiten und ihrer Rechte in Österreich beachtete das Gericht höchstens am Rande, die Verfassung legte es zum Nachteil der Minderheit aus. Der Prozeß über einen Studenten, der mit harmlosen Farben auf einer Ortstafel auf die Vernachlässigung der Minderheiten in Österreich aufmerksam machen wollte, wird damit zur Affäre.

Nach Art. 66 Abs. 4 des in der Verfassung verankerten Staatsvertrages von St. Germain müssen den nicht deutschsprechenden österreichischen Staatsbürgern unbeschadet der Einführung einer

Staatsprache angemessene Erleichterungen beim Gebrauch ihrer Sprache vor Gericht in Wort oder Schrift geboten werden. Dieser Verfassungsbestimmung, so heißt es im „Handbuch des österreichischen Verfassungsrechtes“ von Adamovich, erscheint durch die einschlägigen Vorschriften der Zivilprozeßordnung und Strafprozeßordnung in genügender Weise Rechnung getragen. In Leoben wurde der Gegenbeweis angetreten.

Das Gesicht vom großzügigen Österreich, in dem die Völker der alten Monarchie in den Mischungen der Familien und selbstständig als Minderheiten eine Heimat finden, beginnt Abszesse zu entwickeln. Wer mit der Lupe schaut, kann den Keim eines ungesunden Chauvinismus wuchern sehen, der so gar nicht zum Bild des Österreichers als Mittler zwischen den Blöcken und Rassen paßt.

Der Fall zeigt auf, wie sehr in Österreich bei der Sorge um Südtirol in den letzten Jahren die Frage der Minderheiten im eigenen Land vernachlässigt wurde. Mit dem Hinweis, die derzeitigen unerschwinglichen Unruhen der Kärntner Slowenen seien vom kommunistischen Jugoslawien ge-

speist, läßt sich das Versäumnis nicht abtun. Noch immer wehren sich die Slowenen gegen die im Staatsvertrag (v. kateri državni pogodbi? — op. ured.) vorgesehene Minderheitenfeststellung, weil sie dabei Pressionen befürchten. Österreich tut nichts oder wenig, um dieses Mißtrauen durch gezielte Werbung bei den Slowenen abzubauen. Vor allem hat es noch keine Methode entwickelt, nach der man die Minderheit objektiv feststellen könnte.

Es geschieht also nichts, den Verpflichtungen aus dem Staatsvertrag im eigenen Land nachzukommen. Es kann auch niemand sagen, ob es jetzt in Kärnten 30.000 Slowenen gibt, wie der Kärntner Heimatbund meint, oder 100.000, wie die Slowenen behaupten. Man streitet nicht einmal darüber, wohin die Windischen gehören. Das ganze Minderheitenproblem ist Österreich lästig, deshalb reden wir möglichst wenig darüber.

Der Prozeß Marjan Sturm in Leoben hat uns dazu ermahnt, nachdem die Auseinandersetzungen um Südtirol bereinigt worden sind, einmal vor der eigenen Tür zu kehren.

Salzburger Nachrichten, Salzburg, 29./30. 1. 1972

V MEDNARODNEM LETU KNJIGE:

Mesec slovenske knjige

v počastitev slovenskega kulturnega praznika

Prihodnji teden, 8. februarja, bomo spet obhajali kulturni praznik slovenskega naroda, proglašen v počastitev največjega slovenskega pesnika Francea Prešerna. O tem našem kulturnem velikanu je že Josip Stritar zapisal naslednje besede: Ponosno smemo reči, da tudi naš Prešeren je eden tistih izvoljenih organov, po katerih se na zemlji razodeva rajsko lepota, nebeška poezija. Ko bi se sklicali narodi pred sodni stol, naj se izkažejo, kako so gospodarili z izročeni talenti; kako se je vsak po svoje udeležil vesoljne človeške omike: smel bi se mali slovenski narod brez strahu pokazati med drugimi z drobno knjigo, kateri se pravi: PREŠERNOVE POEZIJE.

V praznovanje Prešernove obletnice in s tem slovenskega kulturnega praznika se zavestno vključujemo tudi koroški Slovenci kot živ del slovenskega naroda. Ena izmed oblik počastitve tega praznika je zdaj že tradicionalni „Mesec slovenske knjige“, ki ga vsak februar prireja knjigarna „Naša knjiga“ v sodelovanju s Slovenskim vestnikom.

„Mesec slovenske knjige“ ima namen, da bi navezal čim tesneje stike med slovensko knjigo in slovenskim človekom na Koroškem. Ali z drugimi besedami: da bi slovenski knjigi čim širše odprli vrata v slovenske domove in družine. Zato je knjigarna „Naša knjiga“ spet pripravila pestro zbirko najrazličnejših slovenskih knjig, ki si jih bralci lahko nabavijo po izredno nizkih cenah. Naš list pa bo tekom

meseca februarja spet objavljati izbor in tako sproti opozarjal na ugodno priložnost, ki jo nudi akcija „Mesec slovenske knjige“.

Letos ima ta akcija še posebno obeležje, kajti leto 1972 je specializirana organizacija Združenih narodov za kulturo, znanost in prosveto (UNESCO) proglasila za Mednarodno leto knjige. V tem letu bodo torej povsod na svetu, med vsemi narodi in ljudstvi, posvečali knjigi posebno pozornost ter skrbeli za njeno uveljavljanje. Tako bo še bolj prišlo do veljave njeno poslanstvo — po eni strani kot posoda kulture in omike vsakega naroda posebej, po drugi strani pa kot tista čarobna vez, ki odpira pota in druži narode.

Knjiga je enostavna in hkrati skrivnostna aparaturna duha, ki leži na knjižni polici ali v trgovčevi izlozbi in čaka, da jo odkrijemo. Odkrivajmo jo tudi koroški Slovenci, odkrivajmo jo še zlasti mi, ki živimo ločeni od narodove celote in nam je zato ravno knjiga ena izmed najbolj uspešnih oblik vzdrževanja živih vezi z matičnim narodom in njegovo bogato kulturo. Sezimo po slovenski knjigi; vzemimo jo iz naše domače knjižne police, poiščimo jo v društveni knjižnici, nabavimo si jo v knjigarni. Odprimo ji na široko naše domove in naša srca, prisluhnimo ji in potrudimo se, da bomo razumeli, kaj nam bo povedala. Kajti s svojo vsebino nas bo bogatila in plemenitila!

Po eni deželi skozi tri države

Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ z univerze v Ljubljani je izvedel koncertno turnejo pod geslom „Po eni deželi skozi tri države“. Po predhodnem koncertu v Žabnicah v Kanalski dolini nas je v soboto in nedeljo razveselil s svojim lepim in ubranim petjem na Bistrici na Zilji in v Železni Kapli.

Zbor „Tone Tomšič“ nosi ime narodnega heroja in ima bogato in pomembno preteklost. Leta 1926 ga je ustanovil tudi koroški Slovecem dobro znani glasbenik in eden najpomembnejših slovenskih zborovodij France Marolt. Prvotni moški zbor se je leta 1946 preimenoval v mešani zbor, ki je kmalu zaslovel ne samo doma, temveč tudi izven domovine. Po osvoboditvi je zbor z velikim ve-

seljem gojil partizansko pesem, pozneje pa se je posvetil med drugim tudi renesančni glasbi. Na številnih zborovskih tekmovanjih je po navadi zasedel najboljše mesto. Za njegovo plodonosno delo na področju petja ga je predsednik republike odlikoval z redom bratstva in enotnosti z zlatim vencem.

Po uspešnem nastopu pri Klinjarju v Žabnicah je zbor v soboto zvečer nastopil v kulturnem domu na Bistrici na Zilji in v nedeljo opoldne v farni dvorani v Železni Kapli. Obe prireditvi sta bili dobro obiskani in gostje so povsod želi mnogo priznanja.

Dobro uspehi koncert na Bistrici na Zilji je poleg jugoslovanskega generalnega konzula Bojana Lubeja, predsednika Zveze slovenskih organizacij dr. Francija Zwitterja, predsednika Slovenske prosvetne zveze Hanzija Weissja in župana iz Bistrice obiskalo nad 300 navdušenih prijateljev slovenske pesmi, med njimi tudi večje število učiteljev, duhovnikov in drugih izobražencev. V imenu Slovenskega prosvetnega društva „Zila“ je navzoče pozdravil Niko Kriegl iz Zahomca. Radi silnega navdušenja poslušalcev je bil pevski zbor prisiljen zapeti še nekaj pesmi izven programa, od katerih je „Tam kjer teče bistra Zila“, katero je skomponiral domačin Katnik iz Bistrice, žela poseben uspeh. Po koncertu se je Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ na poti v Železno Kaplo ustavil v Pečah, kjer so v Zwitterovi gostilni zapeli še nekaj pesmi.

Naslednjega dne pa je zbor namesto v Šmihelu, kjer so radi tifusa, ki

razsaja v tem delu dežele, prepovedali vse prireditve, nastopil v farni dvorani v Železni Kapli, kjer je zbor in številne poslušalce pozdravil domači kaplan Leopold Zunder.

Tako je bila uspešno zaključena turneja „Po eni deželi skozi tri države“, ki je kljub nepredvidenim zaprekam (tifus in snežni meteži) dobro potekala. Zelo smo hvaležni Akademskemu pevskemu zboru „Tone Tomšič“ za lepo uspele povski koncerte. Zlasti je razveseljivo, da je tokrat poleg Podjune in Roža posebej obiskal Ziljsko in Kanalsko dolino, ki sta bili doslej čestokrat zapostavljeni v marsikaterem pogledu in jima bo treba v bodoče posvetiti več pozornosti. Številni obiski in navdušenja na obeh prireditvah — v Žabnicah in na Bistrici na Zilji — sta pokazala, da tamkajšnje ljudstvo z navdušenjem in hvaležnostjo sprejema bisere iz zakladnice slovenske kulture.

Objava slovenske gimnazije

Ravnateljstvo Zvezne gimnazije za Slovence sporoča:

1. Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za prosveto in umetnost naj prijavijo vsi starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1972/73 na gimnazijo, takoj po končanem 1. semestru tega šolskega leta, t. j. **od 12. 2. 1972 dalje do najkasneje 26. 2. 1972** ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti spričevalo 1. semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.

2. Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo koncem šolskega leta 1971/72 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v **glavno šolo kategorije A** (1. Klassenzug), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.

3. Pravočasno prijavljeni učenci, ki koncem šolskega leta 1971/72 take ocene ne bi dosegli, bodo morali delati sprejemni izpit za vstop na gimnazijo. Za sprejemni izpit, pri katerem naj presodi izpitna komisija gimnazije sposobnost učenca, bo treba otroka ponovno prijaviti v času od **5. do 17. junija 1972**. Ti sprejemni izpiti bodo verjetno 29. in 30. junija 1972.

4. Koncem maja 1972 bo javilo vodstvo ljudske šole gimnaziji učni uspeh za gimnazijo prijavljenih učencev 4. razreda. Nato bo ravnateljstvo gimnazije v enem in drugem primeru pravočasno obvestilo starše dijakov o sprejemu oz. potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.

5. Zakasnele prijave bodo v izjemnih slučajih sicer še možne, a samo z dovoljenjem Deželnega šolskega sveta. Zato opozarja ravnateljstvo vse starše še posebej, naj ne zamudijo zgoraj navedenega roka za prijavo!

6. Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem.

Prijave za sprejem na gimnazijo lahko izvedete osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22. V primeru kakršne nejasnosti se obrnite osebno ali telefonično na ravnateljstvo.

RAVNATELJSTVO

BERGOVA GALERIJA

bo spet odprta v Pliberku

Pred nedavnim so obiskali znanega koroškega slikarja prof. dr. Wernera Berga predstavniki pliberške mesne občine pod vodstvom župana inž. Kristana in podžupana ekon. svetnika Kumra. Namen tega obiska je bil v tem, da se pogovorijo z umetnikom o možnostih za ohranitev Bergove galerije v Pliberku, ki je v prvem letu svojega obstoja zabeležila izredno lep uspeh, pa je bila potem zaprta.

Na podlagi tega razgovora so ugotovili, da bo Bergova galerija v Pliberku ponovno odprta, in sicer že letos maja meseca. Odslej bo imela galerija na razpolago še več prostora kot prej, kajti v ta namen bodo uredili celotno prvo nadstropje stare občinske hiše. Tako bo možno galerijo obogatiti tudi z novimi slikami in bo pregled Bergove umetnosti še bolj popoln.

Bergova galerija bo, kakor zagotavljajo, postala za Pliberk stalna ureditev, kot taka pa tudi dragocena obogatitev, ki bo tudi v bodoče privlačevala domače in tuje obiskovalce.

Tesna povezava med slovenskimi pisatelji

Na nedavnem občnem zboru mariborskega pododboru Društva slovenskih pisateljev so med drugim govorili tudi o tesni povezanosti in plodnem sodelovanju med književniki v Sloveniji ter v zamejstvu.

Delovni program posveča posebno pozornost stoletnici ustanovitve Društva slovenskih pisateljev. Tudi letos bodo organizirali tradicionalno štabenberško srečanje, na katerem bodo tokrat razpravljali zlasti o kritiki in njenem izvoru. Še nadalje bodo krepili stike s pisatelji pri nas na Koroškem, navezali pa stike tudi s porabskimi Slovenci.

Za predsednico pododboru je bila izvoljena Nada Gaborovič, dosedanja predsednik Janez Švajncar pa je postal tajnik.

TONE SVETINA

108

UKANA

DRUGA KNJIGA

Prav je, da tudi obračunavajo med sabo in se pobijajo, kolikor jih je volja. Potrebujemo kalno vodo, v njej bomo lahko lovili velike ribe,“ se je zadovoljno zarežal Wolf, vsi njegovi podrejeni pa so se pritrjevali nasmihi in odobravalni njegove zamisli.

Potem so odprli službene torbe in razgrnili po dolgi mizi seznane. V dveh urah so napravili prostor za nove jetnike. Mauthausen — trideset, Dachau — petdeset, Reichenau — dvajset, Ravensbrück — dvajset, Salzburg — dvajset, je našteval Wolf „prosta mesta“, njegovi ljudje pa so izbirali imena. Ta razpored so napravili tako ravno-dušno, kot bi odpravljali ljudi na počitnice.

Sledilo je še nekaj navodil za poveljnika in namestnika, ki bosta poskrbela za odpremo in Transporte. Nato sta se Wolf in von Graff poslovila, sedla v mercedes in se odpeljala.

„Te zadeve ste uredili neverjetno spretno,“ je dejal von Graff. Wolf pa je zamišljeno visel nad volanom in močno pritiskal na plin.

„Utrudili so me, škorpionji! Videli ste, koliko manjka našim ljudem v stilu dela. Gonim jih. Nisem familiaren z njimi, zato spletarijo proti meni in si izmišljajo vse mogoče bedarije. Vidite, takšno je v praksi širjenje življenjskega prostora. Še bolj zopna stvar so selitve družin in ustrelitve! Tudi General si od časa do časa ogleda ustre-

litev. Najprej ga vleče tja, potem pa mu je žal. Komaj sem ga pregovoril, da je nekoliko odnehal. Ali ni bolje, če prepustimo to umazano delo bolj poklicanim od nas: to naj opravijo v taboriščih, tam je mnogo manj boleče in za nas manj nevarno. Z ustreli tvami smo spravili precej prebivalstva v hosto. Nekateri pravijo, da sem malodušnež, da ne prenesem krvi in koristim sovražniku,“ se je pritoževal major, ne da bi pogledal kapetana, ki je dobro vedel, zakaj mu to pripoveduje.

„Imamo isti cilj, do katerega skušamo priti z različnimi sredstvi. Zato se včasih ne razumemo. Slišal sem že, da vas klevetajo,“ je pomenljivo pripomnil von Graff.

„Kdo me kleveta? Od koga ste slišali?“ je Wolf brž poprijel za besedo.

„Na žalost vaši najbližji. Sami jih poznate, dovolj velik psiholog ste. Nekaj je celo takšnih, ki se kitijo z dosežki vaše pameti.“

„Počakajmo naj, hudič! Vem, da majhni ljudje radi razkrivajo in zmanjšujejo vlogo močnejših. Gorje jim, ko bom razkrinkal njihovo lenobo in neumnost! General jih ima v malem prstu. Kaj morem za to, če šele zdaj odkrivamo metode, s katerimi bi bili morali začeti, da bi se tako izognili marsikateri nevarnosti! Nisem kriv, če vidim dlje ko drugi.“

„Sicer pa je tako, gospod major. Pregovor pravi: ‚Veliko psov je zajčja smrt.‘ Jaz bi dodal: ‚in tudi volčja smrt.‘ Vi svojih misli ne znate podrežati zahtevam položaja. V rajhu je malo tako močnih, da bi lahko mislili naglas. Jaz poznam samo enega. Za mnoge pa je nevarno, če znajo misliti, še bolj pa, če govorijo. Po mojem je pretkan samo tisti, ki je tako močan, ko lahko molči takrat, ko bi najrajši govoril.“

„Res je, kar pravite! Delovanje ljudi je teže nadzorovati kot njihove besede. Besedičenje bo v kratkem po-

kopalo poveljnika tega taborišča. Prav zanima me, kaj ste odkrili o njem.“

„Za zdaj ni dovolj podatkov. Vse pa kaže, da mu ni všeč vrhovno državno vodstvo. Postal je medel, sentimental; koketira s posameznimi jetniki in tudi jetnicami. Ne zasluži zaupanja, da vodi ustanovo takšnega pomena. Sicer pa vas bom še obvestil o nadaljnji preiskavi.“

V hotelski avli je von Graffa pričakovala žena, ki je okarala Wolfa z očarljivim smehljajem:

„Kam pa ste mi odvedli moža? Tu so me že strašili, da sta padla v partizansko zasedo.“

Zagledala se je v možev utrjeni in nekam nevoljni obraz, ga prijala za komolec in odpeljala.

Wolf pa se je vrnil v urad, da je preletel poročila in nujno pošto. Spomnil se je na generalovo željo, da bi nadaljeval akcijo „Trojanski konj“. Dobil je obvestilo, da so na pokrajinskem komiteju še pripravljene pogajati se z njim. To mu je vrglo iskrico novega upanja.

10

V jutranji megli se je Tonček privlekel do reke. Iz gostega vrbovja je opazoval most, prek katerega je peljalo nekaj policijskih avtomobilov. Ko se je megla razvlekla, je zagledal na balkonu ene izmed hiš na pobočju belo rjuho, ki je pomenila, da ni več nemške zasede nad mostom.

Brž je prešel most in se izgubil na obrežju pod mostom. Od tod je zavil v gozdič in po njem naprej proti zaselku pod gorami. Še preden je vstal zor izza gora, se je priplazil skozi redko grmovje k osamljeni vili na razpolju. Okoli najbližjih hiš, ki so bile oddaljene kak streljaj, ni bilo žive duše. Tudi bela cesta se je prazna izgubljala v zelenem polju. Potrkal je na okno — kot je bilo dogovor-

V spomin Košutnikovi materi

V 73. letu starosti je za vedno zatisnila svoje blage oči Matilda Košutnik — ne le v domači okolici, marveč daleč po Koroškem znana Košutnikova mama v Globasnici. Ob izredno velikem številu sorodnikov, prijateljev in znancev smo jo v nedeljo popoldne spremljali na njeni zadnji poti na globaško pokopališče in jo položili v domačo zemljo, kjer počiva tudi njen mož Tomaž in njen oče, ljudski pevec in pesnik Franc Leder-Lesčjak.

Z imenom Košutnikove matere so nerazdružljivo povezana desetletja življenja in dogajanja — celo obdobje predsvem globaške, pa tudi širše narodne zgodovine. Bila je ena izmed tistih naših slovenskih žena in mater, ki v pravem pomenu besede izgovarjajo v delu in žrtvovanju za svojo družino in svojo narodno skupnost. Ne za lastne koristi, marveč v dobrobit sočloveka je delovala vse svoje življenje, v prizadevanja za pravice in enakopravnost slovenskega ljudstva na Koroškem je nesebično vlagala svoje znanje in svoje moči.

Z vzorno požrtvovalnostjo se je vključevala v naša narodna stremjenja in bila aktivna na najrazličnejših področjih. Kot hčerka podjunskega barda Lesčjaka pa je bila s svojim udejstvovanjem še posebno plodna v kulturno-prosvetni dejavnosti, saj je tudi sama pesnikovala, prevajala in prirejala odrske tekste ter posvečala skrb širjenju slovenskega tiska. Tako je bila tudi pri Slovenskem vestniku vse od prve številke naprej ne le zvesta naročnica in bralka, marveč prav tako vestna sodelavka, pa čeprav je zaradi tega v času, ko smo doživljali zlorabo vere in cerkve v strankarsko-politične namene, morala trpeti očitno krivico. Slovenska prosvetna zveza jo je za njeno svestrarsko in požrtvovalno delo v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem odlikovala z Drabosnjakovim priznanjem.

V nacistični dobi je bila tudi Košutnikova družina preganana s svoje domačije. Gotovo se še danes mnogi bivši pregnanci spominjajo, kako je Košutnikova mama na Hesselbergu posvečala svojo skrb predvsem otrokom in jim skušala v tujem svetu ohraniti toplino domačnosti. Pa tudi v letih po vrnitvi v domovino je njena prva skrb veljala mlademu rodu, ki je pri njej vedno našel razumevanje, pomoč in materinsko ljubezen.

Besede zahvale in slovesa, ki so jih ob pogrebu izrekli domači župnik Posch, predsednik Zveze slovenskih izseljencev Kramer in zastopnik kulturno-prosvetnih organizacij Kaselj,

SPET NAPISENE AKCIJE

Prejšnji teden je v dneh (ali bolje povedano v nočeh) pred Šturmovim procesom v Leobnu prišlo na Koroškem spet do tako imenovanih napisnih akcij. V noči od torka na sredo so neznani storilci na cestnih vpadnicah v Celovcu napisne table „izpopolnili“ s tem, da so nemškemu napisu „Klagenfurt“ pripisali še slovensko krajevno ime „Celovec“. V noči od srede na četrtek, torej neposredno pred procesom, pa so bile na podoben način „izpopolnjene“ napisne table v Velikovcu, Sinči vasi, Dobrli vasi in Pliberku, samo da v tem primeru slovenska imena krajev niso bila pripisana, marveč nalepljena na table.

Med akcijo v Celovcu so raztrosili tudi letake, s katerimi je „Gibanje za socialno in narodno osvoboditev“ v slovenskem in nemškem jeziku opozorilo na dejstvo, da Avstrija ne izpolnjuje svojih mednarodnih obveznosti in lastnih zakonov, ker Slovincem ne prizna pravic, ki so le-tim zagotovljene v dr-

žavni pogodbi. „Današnja akcija,“ je med drugim rečeno v letaku, „hoče opozoriti na to, da živimo v nedemokratični državi, ki ne izpolnjuje niti svojih zakonov, kar je v pravi Demokraciji nemogoče. Zato se bomo borili za demokracijo in si vzeli pravice, ki nam itak pristajajo.“

Odgovornim politikom očita letak, da so shizofreni, ker obljubljajo Slovincem vse mogoče, na drugi strani pa podpirajo nacifašiste. „Ampak mi bomo s tem pomedli, in sicer temeljito, tudi če nam bodo avstrijski oblastniki delali procese,“ poudarja gibanje v svojem letaku. „Strgali bomo vsem starim in mladim nacijem z obraza krinko, da bo videl vsak, kdo je naš resnični nasprotnik.“

Del koroškega nemškega fiska je akcije po stari navadi tudi tokrat skušal prikazovati kot mazaško izzivanje slovenskih ekstremistov, vendar ni mogel zamolčati, da so bile izvedene neposredno pred Šturmovim procesom in jih je torej mogoče razumeti le kot protest proti takemu ravnanju avstrijskih oblasti, kot opozorilo na neizpolnjene obveznosti Avstrije.

O B J A V A

Sporočamo, da smo
GIMNAZIJSKI PLES,

ki bi moral biti 10. februarja 1972, zaradi epidemije tifusa, ki se je pojavila v zadnjem času v Podjuni, preložili na še nedoločen čas v mesecu aprilu. Upamo, da boste to našo odločitev razumeli, kajti gotovo se ne bi nihče rad okužil z to nevarno boleznijo.

Prosimo za razumevanje!

Osmošolci

pa tudi pesmi mešanega zbora iz Globasnice ter moškega zbora iz Štebna so bili izraz hvalečnosti, ki smo jo dolžni Košutnikovi materi. Najbolj pa ji bomo dolžni hvaležnost izpričali s tem, da bomo nadaljevali njeno delo v korist slovenske narodne skupnosti, za ohranitev slovenskega jezika na Koroškem.

Žalujemo svojcem, predvsem sinu Franciju, izrekamo naše iskreno sožalje, Košutnikovo mamo pa hočemo ohraniti v častnem spominu!

Leše pri Št. Jakobu

Pred nedavnim nas je za vedno zapustila Terezija Obilčnik, po domače Lipejeva mama. Pogreb je bil 12. januarja. Veliko število žalnih gostov je spremljalo pokojno k zadnjemu počitku na domače pokopališče v Št. Jakobu v Rožu.

Pokojna Terezija, žena Franca Obilčnika, večletnega župana v Št. Jakobu, je bila stara 79 let. V tem mesecu bi s svojim možem obhajala zlašto poroko. V mladih letih je bila aktivna prosvetna delavka, znana predvsem kot dobra igralka in pevka, v Št. Petru pa je obiskovala gospodinjsko šolo.

Rajna izvira iz znane Strelčeve družine v Svatnah. Zadnja leta je preživela s svojim možem v novem domu nad Lipejevo domačijo. Zapustila je štiri otroke, katere je izguba globoko prizadela. Pogrebne obrede je opravil dr. Andrej Keuschnik — nečak pokojnice.

Lipejeva mama naj počiva v miru, žalujemo svojcem pa izrekamo iskreno sožalje.

Dunajska drsalna revija nas je spet obiskala

Dunajska drsalna revija je letos trinajstič gost celovške prestolnice. V mestni hali je imela včeraj svojo prvo predstavo pod geslom „Nepozabne melodije“, ki je sijajno uspela in navdušila številine gledalce od blizu in daleč. Kot smo že poročali, nastopa Dunajska drsalna revija letos s povsem novim vodstvom in novim sporedom, ki se odlikuje po tem, da je zasenčil vse dosedanje uspehe. Strokovnjaki in drsalci trdijo, da gre posebna zasluga za uspeh revije ruskemu baletnemu mojstru Državne opere na Dunaju, Wacławu Orlikovskemu, kateremu je uspelo iz dunajskega baleta ustvariti balet na ledu, ki ga upravičeno primerjajo z najboljšimi na svetu.

Včeraj smo videli izbrano svetovno prominenco na ledu, stare znance z Mileno na čelu, ki že leta s svojim znanjem na ledu, gracio in telesno privlačnostjo, ki kulminira v „Orientalnih nočeh“, neprenehno navdušuje številno publiko. Prvič v mestni hali smo videli profesionalno svetovno prvakinjo Hanu Maškovo iz Češkoslovaške, ki je kot „Diamant“ zablestela v moderni plesni številki „Ledeni kristali“ ter nas v drugem delu, ki je posvečen „nesmrtni dunajski operi“, v komadih „Ptičar“ in „Kneginja čardaša“ prav posebno presenetila. Telovadna skupina pod vodstvom Wacława Zelenke, ki prvič nastopa v drsalni reviji, je s svojo telovadno skupino skrbela za

zabavo in žela ogromen aplavz; prav tako oba komika Duncan Whaley in Hamilton Brown, ki sta s svojimi komičnimi vložki žela mnogo priznanja. Tudi mladi drsalec Joel Parks iz Amerike je v „Orientalnih nočeh“ pokazal svoje visoko znanje in umetniško sposobnost. Stari znanec Marjan Filc iz Bratislave pa nam je zopet pokazal svoje športno znanje v prizoru z naslovom „Netopir“. Poleg lepe Belgijke Manja Boumans, Elian Tia in Man Miloša pa smo občudovali tudi Ronia McKenzieja, ki je v „Orientalnih nočeh“ in v „Netopirju“ pokazal, da je vreden nosilec naslova profesionalnega svetovnega prvaka.

„Stari“ obiskovalci drsalne revije v začetku morda pogrešajo orkestrsko spremljavo, katero je v novi reviji zamenjal magnetofonski trak z modernimi zvočnimi napravami. Pač pa je Robert Opratko v glasbenem delu posrečeno združil moderne ritme z baletnimi melodijami v glasbeno celoto, ki nas je res očarala in navdušila. Obleke in kostumi v vsej njihovi pestrosti, ki smo jih upravičeno občudovali, pa so po večini umotvor gospe Gerdago.

Kljub temu, da je produkcija „Nepozabnih melodij“ šla povsem novo pot, moramo priznati, da je še vedno „dunajska“. Vsem, ki še niso videli revije, pa svetujemo, da ki jo ogledajo. Prepričani smo, da jim ne bo žal.

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone

jeno — in počakal. Kmalu se je prikazala mlajša ženska. Popravljala si je lase in se zavijala v jutranjo haljo, rekoč: „Zgodnji ste. Če vas ne bi pričakovala, bi me našli v postelji.“

„Samo da so vas obvestili.“

„Prosim vas, stopite v sprejemnico. Teta spi. Živčna je. Če bi vas videla, bi se po nepotrebnem vznemirila.“

Tonček je pokimal in po prstih zdrsel skozi vežo v razkošno opremljeno, z roletami zastirto sobo, kjer je gorela luč. Pogreznil se je v rožnat naslonjač in se razgledal po slikah in po knjižni omari, polni nemških knjig. Brzotrelko je pestoval na kolenih.

Ženska mu je sedla nasproti. Halja se ji je razlezla in pokazala noge vse do belih stegen. Z zadrego jo je skušala popraviti.

„Napravila sem vse, kar so mi bili naročili; obveslila sem majorja Wolfa. Tu ste brez skrbi. Saj mi dovolite, da se oblečem in vam postrežem s kavo.“

Tonček je prikimal in jo opazoval z neprikrito radovednostjo. Ko je vstala, so se ji prsi mamljivo stresle. Odšla je z lagodnim korakom.

„Wolf nima slabega okusa,“ si je dejal Tonček. Ženska je bila pri tridesetih, negovana in skoraj lepa. Z bogato teto, priletno Nemko sta živeli v tej vili že pred vojno. Denarja sta imeli dovolj, za politiko se nista zanimali, družbe pa sta imeli raje manj kot preveč. V dolgih letih sta se navezali na sosede, tako da tudi vojna ni spremenila njunih prijateljskih čustev do Slovincov. Nesreča je dekletu tik pred vojno vzela fanta, s katerim se je nameravala poročiti. Pred letom dni, ko je čakala na polni list za Italijo, se je seznanila z majorjem Wolfom. Prosil jo je, da bi zanj opravila nekaj malenkosti. Ko se je vrnila, se je pa kar sam povabil v goste.

Ker je bila že povezana z odporniškimi gibanjem, ji je znanstvo v njim več koristilo kakor škodovalo. Tonček pa ji ni kaj prida zaupal, čeprav je bil že dalj časa z njo v stikih. Popolnoma ni namerič zaupal nikomur, ki je imel zveze z Wolfom, kljub temu pa jo je uporabljal za posredovanje. Vedel je, da se ga ženska boji, čeprav se obnaša še kar naravno. Vendar je dvomil, da bi si ga upala zvabili v past.

Nervozno je pobobnal z roko po nabito polni torbi plastika, ki bi ga z bombo lahko takoj vžgal, če bi bilo treba.

Vrnila se je oblečena, našminkana in dehteča ter postavila predenj kavo in pecivo.

„Gotovo ste lačni.“

„Prišel sem z vrha Jelovice,“ se je v hipu znašel, dasiravno je bil prenočil v Nestorjevem taborišču. Dve skupini vosovcev sta bili odšli s štirimi mitraljezi v zasledo v gozd med Lancovim in Lipnico. Vodili so jih Jelovčan, Nestor in Blisk. Pričakovali so Wolfa in njegovo spremstvo.“

Sedla je k njemu.

„Jejte in malo poklepetajva. Prezgodaj je še, da bi ga poklicala. Kot vsi šefi prihaja tudi on v pisarno bolj pozno. Pravi, da dela vse noči.“

„Mi mu dajemo dosti posla, kajne?“

„Čez glavo! Tako je zaposlen, da na srečo zelo redko pride k nam, in še kadar pride, je nenajavljen. Raje bi videla, da ga nikoli ne bi bilo.“ Bila je prva, ki si jo je Wolf izbral za nočno zabavo v postelji.

„Zakaj?“

„Takšni ljudje prinašajo samo nesrečo,“ je dejala. Vzela je cigareto, ponudila še njemu in prižgala.

„Zakaj pa ste potem začeli z njim?“ je podrezal vanjo v želji, da bi izvedel kaj več o njunem razmerju.

Bistvo ga je pogledala.

„Boli me, ker mi zaradi njega ne zaupate — nekateri ljudje, s katerimi smo bili dobri, pa me celo sovražijo. Nisem vedela, s kom imam opraviti. Bil je na moč prijazen. Vzel me je tako, kot so pobrali vse, kar se jim je zljubilo. Končno vam lahko povem vse, nimam kaj skrivati. Prepričana sem, da me boste razumeli. Ko sem se vrnila iz Italije, se je nekega večera pripeljal na obisk. Bil je zelo dostojen, ljubezniv, govoril je o vsem, le o vojni in politiki ne. Priznam, da me je navdušil, še bolj pa teto. Dolgo je sedela z nama. Očitno mu je, da ni prav, kar počenjajo z ljudmi, in se zavzemala za znance, ki so bili v zaporih. V vsem ji je dal prav in obljubil, da bo pomagal. Čez nekaj dni so sosede in tudi nekatere druge spustili. Teta je bila ginjena. Potem je večkrat prišel. Teta se mu je zahvaljevala in ga gostila, on pa se je smejal in govoril, da dobra dela nekoč vsakomur koristijo in da bodo tudi njej. Tudi on je proti nasilju in grobim metodam okupacije, je trdil.“

Neki večer naju je teta pustila sama in odšla spat. Sedela sva takole kakor zdaj midva. Pravil je, da je vojna norost, da so ljudje nesrečni, ker ne znajo ali ne morejo živeti. Trdil je, da je osamljen in naveličan. Skratka, vzbujal mi je čustva, ki sem jih bila sama polna in ki mi jih je menda bral iz oči. Potem pa so se mu sredi govorjenja čudno zalesketale oči, ugasil je luč, me vzel v naročje in me položil na divan. Bila sem presenečena in omamljena, da prav nič ne vem, kako se je vse zgodilo tako naglo. Vdala sem se mu, kot bi bila od nekdanj njegova. Nato pa me je bilo sram.

In zatem je prišel še večkrat. Teta mu je vedno naštevvala poznane ljudi, ki so bili v zaporu, in mu zajedljivo očitila, da zapirajo nedolžne. K nama je prihajalo čedalje več ljudi, da bi posredovali za zaprte. Obiskovali so naju celo taki, ki jih sploh nisva poznali.

Novo vodstvo Narodnega sveta

Narodni svet koroških Slovencev je imel zadnjo nedeljo svoj občni zbor, o katerem nam je poslal naslednje tiskovno poročilo:

Narodni svet koroških Slovencev je priredil v nedeljo 30. januarja svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo nad 80 delegatov in gostov iz dvojezičnih občin južne Koroške. Odbor je bil izvoljen soglasno. Za predsednika je bil izvoljen dvorni svetnik dr. Jožko Tischler. Prvi podpredsednik je postal dr. Valentin Inzko, drugi podpredsednik pa dr. Reginald Vospurnik. Nadalje so bili izvoljeni v predsedstvo pravnik Filip Warasch, Karel Smolle ter dr. Matevž Grilc.

V svojih izvajanjih je podčrtal predsednik novega odbora, ki predstavlja koncentracijo sil, da mnogo hvaljena toleranca visi na zelo tanki niti. „Veliko bolj važno se mi zdi,“ je poudaril dr. Tischler, „da so naše življenjske pravice zajamčene v dveh mednarodnih pogodbah iz let 1919 in 1955. Te določitve so del avstrijske ustave in le-ta ima večjo težo kot govorjene besede o toleranci. Iz tega posebnega položaja izhaja tudi obveznost Avstrije, da nas podpira v našem življenjskem boju. Zato bomo stopili na deželno in zvezno vlado, da bosta v polni meri izpolnili zadane pravice manjšine, medtem ko so bile v isti pogodbi iz leta 1955 določene avstrijske dolžnosti napram Sovjetski zvezi izpolnjene do zadnje-

ga dolarja, je člen VII še vedno veljavna odprt. Če bi napravili dvojezične napise v letih 1955 in 1956, bi si Koroška prihranila mnogo glavobola.“

Novi predsednik je na koncu nakazal tudi problematiko združevanja občin. V zvezi s tem je občni

zbor naslovil na deželnega glavarja Hansa Simo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta in v kateri se izražajo največji pomisleki proti načinu, kako mislijo izvajati strukturne spremembe brez ozira na obveznosti iz državne pogodbe in brez ozira na etnični značaj južne Koroške. W.

Igralci SPD „Bilka“ gostovali v Selah

Igralci Slovenskega prosvetnega društva „Bilka“ v Bilčovsu so v letošnji zimi naštudirali igro „Lepa Vida“, s katero so se najprej predstavili domači publiki. Kot smo v našem listu že poročali, so bilčovski igralci ob svojem nastopu doma zabeležili dober uspeh. Zato ni čudno, da so se odločili za igro „Le-

pa Vida“ gostovati še v drugih krajih.

Svoj prvi nastop izven domačega kraja so imeli minulo nedeljo v Selah, kjer so igrali v dobro zasedeni farni dvorani. Zadovoljstvo nad dobrim obiskom in prisrčnim sprejemom je občinstvu izrazil v svojih pozdravnih oz. zahvalnih besedah predsednik „Bilke“ Rupert Reichmann. Da so bili gledalci z igro gostov iz Bilčovsa zadovoljni, ne bomo posebej poudarjali, saj so to potrdili z večkratnim navdušenim aplavzem. Zato lahko rečemo, da obiskovalcem, ki so kljub novo zapadlemu snegu prišli na igro, napore potni ni bilo žal. Poleg igralcev je na prireditvi sodelovala tudi godba bilčovskega društva in je občinstvo v odmorih zabavala s svojimi vižami.

Ob koncu naj še povemo, da je med občinstvom bil tudi selski župan Herman Velik.

Št. Jakob v Rožu

Pod predsedstvom predsednika okrajne kmetijske zbornice v Beljaku Winklerja in ob navzočnosti poslevoedečega tajnika okrajne kmetijske zbornice inž. Rudorferja ter župana Gressla, so na zadnjih kmečkoborskih volitvah izvoljeni mandatariji soglasno izvolili svoje krajevno zastopstvo. Za predsednika krajevnega kmečkega odbora je bil izvoljen Anton Dobernigg, po domače Afenrik iz Srej (Kärntner Bauernbund); za prvega podpredsednika Simon Klement, po domače Ore iz Bistrice (Kärntner Arbeitsbauernbund) in za tajnika Mirko Janežič, po domače Lucman iz Ru pri Podgorjah (Skupnost južnokoroških kmetov). Nadaljnji odborniki pa so: podžupan Albin Petschnig (KBB), občinski odbornik Thomas Gabrutsch (KBB) in Hanzi Amrusch iz Breznice (KABB).

Novo izvoljeni predsednik je podčrtal nujnost arondacije zemljišč v občini in izrazil željo po konstruktivnem sodelovanju v odboru.

O P O Z O R I L O

Invalidska komisija pri Zvezi koroških partizanov opozarja in vabi vse partizanske in vojne invalide, da se pravočasno javijo na zdravljenje. Bolniški list za klimatsko, topliško ali ortopedsko zdravljenje dobi vsak invalid na sedežu ZKP, Celovec, Gasometergasse 10/1 v ponedeljkih in četrkih dopoldan. Invalidi se lahko poslužijo tudi pošte ali telefona (0 42 22) 32 5 50.

Invalidska komisija

ŽELEZNA KAPLA

Odkar se je k vprašanju dvojezičnih napisov oglašil koroški Heimatdienst, so postali aktivni tudi „neznanci“ v Železni Kapli. Na vratih kapelške Hranilnice in posojilnice je namreč v petek prejšnjega tedna visel lep plakat v še lepši zeleni barvi, ki je oznanjal: ZWEISPRACHIGE ORTSTAFELN = MINDERHEITENFESTSTELLUNG! Podpis pa se je glasil AHT.

Nismo še slišali, da bi zaradi tega kdo kričal o „mazačih“ in podobnih „ekstremistih“. Tudi ne verjamemo, da bi varnostni organi v tej zadevi pokazali enako prizadevnost kot v drugih primerih. Pa se vsemu temu niti ne čudimo, saj v zadnjem času doživljamo na Koroškem in v Avstriji toliko dvoiličnosti in dvostrane pravice, da smo se že kar nekam odvadili, čuditi se takim pojavom.

OBVESTILO

Zaradi epidemije tifusa, ki je zajela predele Koroške in zlasti Podjuno, so zdravstvene oblasti prepovedale vse javne prireditve v okraju Velikovec.

Vsled tega odpadejo tudi smučarske tekme SPD „Zarja“ v Železni Kapli, ki so bile prvotno predvidene že za minulo nedeljo in potem zaradi snežnih razmer preložene na nedeljo 6. februarja.

Prav tako je bil odpovedan Podjunski ples SPD „Danica“, predviden za nedeljo 6. februarja pri Rufarju v Žitari vasi.

Datumi morebitnih poznejših prireditev bodo pravočasno objavljeni.

Vse najde svojega kupca

Marsikaj, kar je včasih spadalo med „prepovedane sadove“, je današnjemu človeku postalo že precej vsakdanje. Posebno velike spremembe v tem oziru so doživeli tudi moralni pogledi in splošnost. Kaj vse je pred leti veljalo za tabu? Danes tudi na tem področju prevladujejo povsem drugačna svobodnejša merila. Mnogi, zlasti med mladino, so celo mnenja, da je najrazličnejše zaplete v človeški družbi v preteklosti povzročalo ravno zatiranje spolne svobode in da bi nasprotno tozadevna sprostitve lahko rešila vse probleme človeštva.

Tudi tukaj bo prava pot verjetno nekje med obema skrajnostima. Dejstvo pa je, da človek, ki ni utesnjen med neštete potrebne in nepotrebne tabuje, mnogo bolj sproščeno gleda na svet okoli sebe in je precej manj problematičen v pristopanju k rešitvi raznih vprašanj.

K taki sprostitvi in s tem k premagovanju nekdanjih predsodkov veliko prispeva primerna vzgoja. Danes si pouk o splošnosti čedalje uspešneje utira pot že v osnovno šolo; svoj delež pri tem imajo množična informacijska sredstva; pa tudi v družini sami mnoge nekdane „skrivnosti“ niso prav nič več skrivnostne. Ne nazadnje pa se na tem področju uspešno uveljavlja zlasti ustrezna literatura, ki — ne da bi zaradi tega že morala biti pornografija — v besedi in sliki prikazuje stvari naravno in brez vsakega sprenevedenja in tako pomaga premagovati nekdanjo dvoilično moralo.

V to zvrst književnosti nedvomno sodi tudi novi „Atlas splošnosti za odrasle“, ki je izšel v založbi Stephenson-Verlag v Flensburgu. Napisal ga je docent Günther Hunold, ravnatelj instituta za znanost o splošnosti v Münchnu, ob sodelovanju dr. Günterja vonSchoenebecka, vodje institu-

ta za psihoterapijo v Garmisch-Partenkirchenu, medtem ko je barvne fotografije prispeval Jochen Harder.

Kakor pravi avtor v uvodu, je znanje o splošnosti nujno potrebno in temu namenu naj služi tudi ta knjiga, pri čemer pa nikakor ne želi o tej potrebi prepričevati ljudi, ki imajo tozadevne predsodke. Pri besedilu se je pisec omejil na najvažnejša področja obširne materije, ki jo je obdelal poljudno in pregledno. Opustil je gostobesedno ovinkarjenje ter v preglednih stavkih povedal vse, kar je potrebno; kot dopolnilo pa služijo barvne fotografije.

Podrobneje o vsebini v tem kratkem sestavku ni mogoče govoriti, saj bi že samo naštevanje poglavij obsegalo cel članek. Naj zadostuje ugotovitev, da je v knjigi prikazano in obdelano vse, kar je kakorkoli povezano s splošnostjo. V kartoniran ovitek vezana knjiga obsega 174 strani, opremljena je s 130 barvnimi fotografijami in slikami, cena pa znaša 150 šilingov. Izključni dobavitelj v Avstriji je: Versandhaus Beate Uhse, Generalvertretung Österreich, Hütteldorferstraße 79, 1150 Wien, ki naročene knjige razpošilja v diskretnem ovoju in proti povzetju.

Omenjena dobavna hiša ima svoj sedež v Zahodni Nemčiji, pred letom dni pa je odprla svojo podružnico tudi na Dunaju. In v tem letu se je pokazalo, da tudi v Avstriji vlada veliko zanimanje za tozadevne predmete. O tem pričajo naslednji podatki: tekem prvega leta poslovanja v Avstriji je podjetje zabeležilo 4722 odjemalcev, ki so različne predmete naročali po pošti, poleg tega pa 3392 kupcev v trgovini, medtem ko se je za katalog zanimalo 6655 oseb; celotni promet je dosegel 2.067.000 šil., od tega je odpadlo 55,48 odstotkov na knjige, 44,52 odstotkov pa na drugo blago.

V A B I L O

Skavti prirejajo v ponedeljek 14. 2. ob 7. uri zvečer v dvorani Marijanišča v Celovcu

PUSTNIVEČER

Kulturnozabavni program bo izvajal vokalno-instrumentalni ansambel Rokovnjaci iz Ljubljane.

Ansambel ROKOVNJACI sestavlja 6 fantov, doma pod Golovcem — trije so študentje, trije pa že v poklicu. S svojo matično župnijo Rakovnik so tesno povezani. Redno sodelujejo pri vseh mladinskih prireditvah, tako verskih, kulturnih in zabavnih. Posebno so poznamani na Tržaškem, Primorskem in Dolenjskem, kjer so imeli več nastopov. Na Koroškem je to njihov prvi obisk. Njihov program nas bo gotovo razveselil in kulturno obogatil. Zato dobrodošli! Vse pa vabimo k obilni udeležbi.

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone

Potem me je Wolf iznenada vprašal, če se frontovci skušajo povezovati z nama. Rekel je tudi, da je sit tetin in v mojih prošnji ter da bi mu raje kaj koristili, ko da se potegujejo za nezanesljive ljudi. Takrat sem se mu v naročju zjokala, mu rekla, da naju hoče uničiti, in mu predlagala, naj naju ne obiskuje več. Obljubil mi je, da naju ne bo nikamor zapletel. Dejal mi je, da sva s teto v nevarnosti, da so v hosti govorili, kako bi opravili z nama, in mi svetloval, da se za kamuflažo poveževa z OF. Da bi si pridobili najino zaupanje, nama je celo obljubil neke podatke. Teta pa je bila odločno proti. Dejala je, da bova prosili samo za sosede in prijatelje, če bodo zaprti. Od njega nisem zvedela nič, kar bi vam lahko koristilo. Mnogo več sem iztisnila iz policistov, ki so zavoljo njega zelo zaupljivi z nama in hvaležni, če jim včasih postreževa. Precej paketov sva spravili za rešetke v Begunje. Če so se pripravljali na hajko, sva vam poročali.

Tonček ji je pozorno gledal v obraz. Imel je občutek, da ne laže. Preveč sta bili ljudem na očeh, da bi lahko ostali živi na križišču kurirskih zvez med Karavankami in Jelovico, če bi jim škodovali.

Imel je nič koliko izkušenj z ljudmi, ki so bili dvo-rezen nož, zato jo je vprašal:

„Ali veste, da je major naš sodelavec, komunist, vrnjen v tajno policijo, ker deluje pod šifro „K“ ali „Rožca“?“

Obraz ji je preletela senca vznemirjenja.

„Meni to ni znano. Sicer je vse mogoče, toda tega ne verjamem.“

„Res je. V tej torbici imam njegova poročila.“ Tonček je udaril po plastiki. „Poglejte!“ Dal ji je list papirja.

Prepoznala je njegovo pisavo. Potem je rekla:

„Lahko mu zaupate... Midve s teto mu nisva. Teta je živel v Nemčiji in mi je večkrat dejala, naj ne zaupam

nobenemu policaju, ker ne veš, komu je prodan in komu te prodaja.“

Tončku je bilo zdaj še bolj jasno, kakšni so odnosi med njima. Zadovoljen s seboj ji je predlagal, naj ga pokliče po telefonu.

Stopila je k aparatu in zavrtela tri številke, ki so bile le redkim poznane.

„Helmut, ali si ti? Oprosti, ker te motim,“ je govorila z drhtečim glasom. „Pričakujem te, pridi! Po dogovoru s teboj te tukaj čaka znanec. Prosil me je, da te pokličem. Vprašuješ, zakaj pri meni? Ne vem. Tu boš zvedel vse.“

„Pride kmalu,“ je nato dejala Tončku. „Potem je morda le res, kar govorite.“ Skomignila je z rameni in pogledala Tončka, ki so se mu poteze zaostrile in oči vzplamtele.

Čez nekaj časa je zazvonil telefon.

„Si ti, Helmut?“

„Da, jaz sem,“ je slišala onkraj žice močan glas. „Kdo me čaka? Ali je sam?“

„Sam.“

„Kdo?“ je zavpil, da je zahreščalo v slušalki in je drhte dejala:

„Prešernov iz Lesc.“

Tonček se je dvignil in nevoljno zmajal z glavo. Toda opozorilo je bilo prepozno.

Nastal je mučen molk, da se je slišalo tiktakanje ure. Tudi ona je začutila, da je nekaj narobe.

„Počaka naj!“ je viknil Wolf in trdo odložil slušalko.

„Kaj je, ali ne bi smela povedati, kdo je?“ se je obrnila k Tončku.

„Bolje bi bilo, če ne bi povedala.“

„Pa saj ste dogovorjeni. Kaj vas nenadoma moti? Tega ne razumem.“

Ko je bil zazvonil telefon, je bil pri Wolfu oficir, s katerim sta razpravljala o novi agenturi. Na hitro ga je odslavil. Že je hotel zmetati papirje v blagajno in sesti v avtomobil: V prtljžniku je imel že nekaj dni pripravljeno novo esesovsko uniformo srednje mere, v katero bi oblekel spremljevalca. Ta bi ga odpeljal na zvezo s človekom — pripravljaj jo je leto dni — od katerega si je mnogo obetal. Zadnjikrat bo poizkusil preslepiti jih. Sit je že tega norega tveganja, zavoljo česar ga sumičijo že celo leto in mu pošiljajo kontrolo nad glavo.

Medtem ko je pospravljaj, se je spomnil na pošto, ki jo je bil med pogovorom prinesel kurir. Med službeno pošto je bilo nujno sporočilo. Odprl je pismo in preletel vrstice:

„V dogovarjanje med vami in Gizelo se je vmešal stric.“ To je pomenilo: „V pogajanja med pokrajinskim komitejem in vami se je vmešal VOS. Previdnost!“

Prevzela ga je zla slutnja. Generalovi obeti, slabe sanje o surovem mesu, srečanje s sumljivim neznanecem, ki ga je imel za vosovca — vse to se je nenadoma strnilo v kroglo strahu in opreznosti. Prižgal si je cigareto; tesnobni občutek se mu je razraščal po telesu kot strupen tvor. To je bil občutek ogroženosti, ki ga je vedno poslušal. „Kaj če me zgrabijo?“ je pomislil. Sicer je bil general obljubil, da bi v tem primeru spravil pred puške tisoč talcev... Toda kaj bi pomagalo njemu, mrtvemu, četudi bi zbral vsa naselja v ti dolini z zemljo! Kaj pravzaprav pomeni generalu? Sredstvo, s katerim vzdržuje oblast, ki ga bo, če bo potrebno, takoj zamenjal z drugim, morda še bolj poslušnim.

Zavrtel je telefon. Ko je zvedel, kdo ga čaka, je nagon opreznosti prevladal slo po tveganju. Spomnil se je na pismo, na srečanje ob obali in na vsa poročila o tistem človeku.

„Verjetno kliče Wolf. Kaj naj odgovorim, če me vpraša, kje ste?“

„Recite mu, da sem odšel. In še to, da sem imel s seboj mino, s katero sem nameraval pognati hišo v zrak z vami vred.“

Telefon je vztrajno brnel. Dvignila je slušalko. Bil je Wolf in tudi vprašal je po njem. Povedala je, kakor ji je bilo naročil, in dodala: „Tako sem preplašena, da komaj diham. S seboj je imel plastično mino.“

„Ne bo prinesel glave nazaj na Jelovico. Zastavil sem mu vse prehode ob reki.“

„O, Helmut, čemu nas vpletate v te svoje zadeve! Teta je doživela srčni napad, tako se je ustrašila. Če se mu kaj zgodi, se bodo maščevali nad nama.“

Odložila je slušalko in mu povedala vsebino pogovora. Oba sta bila prepričana, da bodo policisti kmalu odšli.

Tekle so ure, toda zasedniki so vztrajali, kot bi Wolf pozabil ukazati naj jih pokličejo nazaj.

„Kaj boste napravili, če sede v avto in pride sem?“ je vprašal Tonček. „Tudi to je sposoben storiti. Toda padel bo! To je kot pribito! In ne sam! Še nekaj jih bo padlo z njim. Nazadnje bom vžgal mino. Ne preostane mi nič drugega v tem primeru. Kvečjemu — iznenada mu je šinila v glavo odrešilna misel — če me spravite mimo njih preoblečenega v vašo teto. Vaju so vajeni. Toliko stran od ceste pojdeva, da naju nihče ne bo spoznal. Ne bodo strojili v ogrozili vašega življenja, saj vas ščiti Wolf. Noben den ne bo tvegal tega.“

Ženska je takoj privolila:

„Tudi jaz imam izgovor. Prisilili ste me z orožjem.“

„Seveda. Takoj mi izberite primerno obleko. V takem položaju je čas zlato.“

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Hokkaido - otok presenečenj

prizorišče letošnjih zimskih olimpijskih iger

Sredi hrupnih trum turistov sva z ženo stopila na razgledno ploščad, ki se dviga na robu velikanskega kraterja. Vzelo nama je sapo, tako čudovita je bila panorama gorskih verig v daljavi. Pod našimi nogami se je jezero Kučaro kot temno modro kriva sablja zajedalo kakih 25 kilometrov daleč med strmo dvigajočo se pobočja kraterja, na gosto pokrita z nedotaknjenimi smrekovimi gozdovi. Sredi njega se je kot smaragd lesketal ovalen otok, porasel z bori. Nikjer znamenja, da bi bil kadarkoli kak človek stopil nanj.

Tako je opisal neki ameriški novinar japonski otok Hokkaido, kjer so se včeraj začele zimske olimpijske igre v glavnem mestu tega otoka Sapporu.

Hokkaido, najsevernejši japonski otok, skriva obilje presenečenj. Velik je skoraj kot Avstrija, vendar le redko naseljen, saj pride na kvadratni kilometer komaj 66 ljudi, medtem ko je povprečje na Japonskem 280 oseb. In presenetljivo raznolik je. Poleg jezer in gorskih venig, ki se dvigajo do 2300 metrov visoko, bruhajo iz razčlenjene pokrajine ognjeni vulkani in 1250 vročih vrelcev; z velike višine padajo v belih meglicah slapovi v reke, ki hitijo skozi velike rodovitne nižine k deviškim obalam, razklanim čerem in skalnatim predgorjem.

Ta daljnovzhodna čudežna dežela je torej od včeraj prizorišče letošnjih zimskih olimpijskih iger, prvih v Aziji. To so tudi prve igre v neposredni okolici neke metropole, namreč v bližini Sappora, glavnega mesta Hokkaida, ki ima več kot milijon prebivalcev. Sapporo obdaja polkrog gor in z dvema izjemama leži štirinajst tekmovališč vključno 70- in 90-metrski skakalnici znotraj ali v neposredni bližini mestnih mej. Športni navdušenci jih lahko z avtobusom, svojim vozom ali taksijem dosežejo v 25 minutah. Podzemeljska železnica, ki jo je Sapporo zgradil posebej za to priložnost, z neslišnimi vlaki na gumijastih kolesih v 16 minutah prepelje nadaljnje množice gledalcev na centralno igrišče Makomanai. Tam ima ledena dvorana — okrogla arena, zgra-

jena po presenetljivo lepem, moderno delujočem osnutku z dvajsetimi najstransko kupolo — prostor za 12.000 gledalcev pri umetnem drsanju in hokeju na ledu.

Olimpijska vas in dve nadaljnji pokriti drsališči ležijo čisto blizu poleg tega odprti ledeni stadion za hitrostno drsanje s 50.000 sedeži. Tribune obdajajo tudi obe skakalnici. Tekme v slalomu in bobu na Teinu so samo 15 minut od olimpijske vasi; celo najbolj oddaljene proge za smuk na 1320 metrov visokom Eniwi so le 29 kilometrov od mestnega središča.

Večino teh naprav so zasnovali v pričakovanju bodočih veletokov

pravilčno deželo s 150 sijajnimi iz leda oblikovanimi božanstvi, demoni in zmaji, med katere se mešajo do 18 metrov visoke osebe iz filmov in otroških knjig. Festival so ustanovili leta 1950 in je privabil prvo leto 50.000 ljudi, večino s Hokkaida; zdaj ga obišče vsako leto že na milijone domačinov in tujcev.

Kot skoraj vse na tem otoku, tako je tudi zgodovina Hokkaida polna nenavadnosti. Ko ga je cesar Mitshuho vzel v posest, da bi prehitel grozečo rusko kolonizacijo, so živela tam posamezna plemena zelo starodavnih praprebivalcev, tako imenovani Ainusi, rasa evropskega tipa in še neznanega izvora. Kakih 12.000 od njih jih še živi v raztresenih vaseh po starih običajih.

V začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja so Japonci povabili skupino ameriških inženirjev in agronomov, da bi uvedli nove tehnike v poljedelstvu in živinoreji. Uvozili so tisoče glav plemenske govedi, ovc, svinj in perutnine. Leta 1876 so dr. William Smitha Clarka, predsednika kmetijske visoke šole v Massachusettsu, poklicali v Sapporo, da bi tam ustanovil podoben zavod. Šola, danes zelo cenjena hokkaidška univerza z več kot 10 tisoč študenti, je pomagala položiti temelje bodoče kmetijske blaginje na otoku.

Danes daje Hokkaido dve tretjini mleka in masla na Japonskem. Poleg tega prekaša otok vse druge pokrajine z ogromnimi pridelki sladkorne pese, krompirja, fižola in graha. In presenetljivo je Hokkaido — čeprav pozna le eno žetev na leto — prvi na Japonskem tudi v pridelovanju riža.

Hokkaido, ki sploh velja za japonsko zakladnico, ima neprecenljiva naravna bogastva. Njegovi gozdovi prekrivajo skoraj tri četrtine otoka in dajejo četrtino vsega porabnega lesa na Japonskem. Iz njegovih premogovnikov prihaja na leto 21 milijonov ton premoga, kar je približno polovica vsega v deželi nakopanega premoga. Hokkaidski ribiči prispevajo več kot tretjino celotnega japonskega ulova. Prav tako pa so na otoku tudi bogate zaloge železove rude, bakra, cinka in svinca ter azbesta, mangana, živega srebra in zlata.

Na otoku Hokkaido so začeli izvajati 3. desetletni načrt in namerajo do leta 1981 z ogromnimi sredstvi 20 milijard jenov financirati vrsto velikih projektov. Otok naj bi izgradili v glavno japonsko bazo za preskrbo s hrano; napravili ga hočejo za temelj nove „severno gospodarske sfere“, ki naj bi na veliko trgovala s Sibirijo kakor tudi z Aljasko in s Kanado.

Predvsem pa naj bi Hokkaido postal cvetoče središče mednarodnega turizma. Že zdaj sijajnih turističnih naprav ne morejo dovolj hitro povečati. Skoraj milijon Japoncev pride vsako leto z glavnega otoka na Hokkaido, da bi tam uživali zapeljivo mnogovrstnost športnih možnosti. V okviru splošnega razvoja in gospodarske vzpona bo otok kmalu dobil tudi izredno pomembno pridobitev — 54 kilometrov dolg dvotirni železniški predor, najdaljši na svetu, ki bo povezoval Hokkaido z glavnim japonskim otokom Honšujem.

Kljub vsemu temu razmahu pa bo Hokkaido zaradi nedotaknjenih prostranstev svojega nacionalnega parka in velikanskih prostih predelov še dolgo ostal edinstvena daljnovzhodna čudežna dežela — pravljica privlačnost za milijone domačinov in tujih obiskovalcev.

Domislice

● To, kar imenujejo angel nebeška slast, kar imenujejo hudič peklenska muka, imenujemo ljudje ljubezen.

● „Jaz sem bil nekoč mlad, ti pa nisi bil nikoli star, torej imam nekaj več,“ pravi starec mladeniču.

● Navadno neumni ljudje prodajajo pamet in ji tako zbijajo ceno.

● Resnica je rokopis, ki ga je pred objavljenjem treba temeljito redigirati.

● Tvoje bogstvo skriva v sebi vrednost tvojega značaja.

turistov. Čeprav je Sapporo že doslej veljal za Meko japonskih smučarjev, računajo njegovi reklamno prebujeni mestni očetje, da bodo olimpijski naslovi naredili iz njihovega mesta vodilno mednarodno zimskošportno središče Azije.

Mnogi obiskovalci so prišli v Sapporo že prej in uživali ob edinstvenem snežnem prazniku, ki so ga obhajali od 27. do 30. januarja, torej neposredno pred začetkom olimpijskih iger. Pri tej priložnosti se park Odori v Sapporu in Makomanai spremenita v daljnovzhodno

Smeh stoletij

Glasbeni genij Ludvig van Beethoven je šel nekoč na Dunaju v gostilno. Usel se je k mizi in se globoko zamislil, naročil pa ni ničesar. Čez eno uro je poklical:

„Natakar, koliko sem dolžan?“

„Spoštovani gospod, saj niste še nič jedli! Ali naj kaj prinesem?“

„Prinesite, kar boste, samo pri miru me pustite!“ je odgovoril zamišljeni umetnik.

Prva Beethovnova dela leipziškemu glasbenemu ravnatelju Schichtu niso ugajala. Dejal je: „Beethoven je osel!“ in se ni več zanimal zanj. Pozneje se je skladateljev prijatelj posrečilo pregovoriti Schichta, da je prišel poslušat opero „Fidelio“. Molče je strogi kritik poslušal in nihče ni vedel, kaj misli. Nazadnje ga je nekdo vprašal, če še vztraja pri svoji sodbi.

„Moja sodba o oslu je bila že prava, samo osel sem jaz in ne Beethoven!“

Beethoven je nekega večera sedel v družbi, ker je domača hčerka „morila“ navzoče z zelo slabim igranjem nekega preludija. Ko je gospodinja prosila skladatelja, naj pove odkritosrčno mnenje o njenem igranju, je Beethoven dejal:

„Vidim, da je vaša hčerka globoko verna.“

„Kakšno zvezo pa naj ima njena umetnost z vero?“ se je začudila mati.

„Ona igra po načelih svetega pisma: levica naj nikoli ne ve, kaj dela desnica,“ je prijazno pojasnil Beethoven.

Na Dunaju mu je neki književnik potožil, da je cenzura črtala nekatere njegove svobodomiselnosti. Beethoven je srdito dejal:

„No, glasbeniki smo v tem pogledu na boljšem. Če bi vladni vohuni dognali tisto, kar želim izraziti v svojih skladbah, bi me že zdavnaj obsodili na dosmrtno ječo.“

MESEC SLOVENSKE KNJIGE

Tudi letos smo v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravili za mesec februar posebno knjižno akcijo z naslovom „Mesec slovenske knjige“. V tem okviru nudi knjigarna „Naša knjiga“ pester izbor slovenskih knjig po izredno ugodnih cenah.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 2.-

- France Prešeren: **UVOD H KRSTU PRI SAVICI**, slikanica vel. formata, 28 str. ilustr. br.
- Ksaver Meško: **MLADIM SRCEM**, zbirka mladinskih povesti, 64 str. ilustr. br.
- Miroslav Krleža: **BITKA PRI BISTRICI LESNI**, novela, 52 str. br.
- Mile Klopčič: **DIVJI GRM**, pesniška zbirka, 192 str. br. 96 str. ilustr. br.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 4.-

- France Bevk: **ISKRA POD PEPELOM**, zgodovinska povest, 132 str. pl.
- Josip Stare: **LISJAKOVA HČI**, povest iz časov cesarja Maksimilijana, 132 str. pl.
- Miroslav Nikolič: **POD MORSKO GLADINO**, opazovanje podmorske narave, 136 str. ilustr. br.
- Ivan Braiko: **POMLAD V FEBRUARIJU**, povest iz vojnih let, 176 str. broširano.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 6.-

- Branko Čopič: **PARTIZANSKE PRIPOVEDKE**, 108 str. ilustr. br.
- Vladimir Kavčič: **SREČA NE PRIHAJA SAMA**, roman s podeželja, 176 str. br.
- Ing. Franjo Janežič: **BOLEZNI IN ZAJEDAVCI NA VRTNINAH**, 188 str. ilustr. pl.
- Leland Stowe: **ROBINZON S SAMOTNEGA JEZERA**, doživetja v Kolumbiji, 144 str. br.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 8.-

- Lojze Avsenak: **BOHOR ŽARI**, zbirka povesti iz narodnoosvobodilne borbe, 120 str. ppl.
- Miško Kranjec: **ŠTIRI NOVELE**, 160 str. br.
- Franc K. Kos: **ORNAMENTIKA** lesenih poslikanih stropov v cerkvah na Slovenskem, 108 str. ilustr. br.
- Anton Flego: **PRAKTIČNO SADJARSTVO**, poučna knjiga za sadjarje, 272 str. ilustr. ppl.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 10.-

- Cvetko Golar: **PRELEPA VASILJICA** — Dora Gruden: **RDEČE KAMELIJE**, 132 str. ppl.
- Prof. dr. Matko Potočnik: **VOJVODINA KOROŠKA**, 1. knjiga, 184 str. broširano.
- Ivan Jefremov: **SKRIVNOST TEMNEGA PLANETA**, roman o vesoljskem potovanju, dva zvezka skupaj 300 str. br.
- Josip Ribičič: **BARKA ZAPLAVALA**, zapiski o križarjenju po Jadranu, 120 str. ilustr. pl.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 12.-

- Jurčič-Kersnik: **ROKOVNJAČI**, zgodovinski roman, 204 str. ilustr. br.
- Paul Laberenne: **NASTANEK SVETOV**, delo s področja kozmogonije, 148 str. ilustr. ppl.
- Nikolaj Ostrovski: **KAKO SE JE KALILO JEKLO**, roman o sovjetski mladini, 432 str. ilustr. br.
- HRVATSKI POVOJNI NOVELISTI, odlomki so sodobne proze, 256 str. ppl.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 15.-

- Dr. Rajko Ložar: **NARODOPISJE SLOVENCEV**, 1. knjiga, 352 str. ilustr. br.
- Matevž Hace: **TIHOTAPCI**, roman iz razburljivega življenja tihotapcev, 208 str. br.
- Stane Šušteršič: **KOVAČI LEPŠIH DNI**, spomini na partizanska leta, 184 str. ilustr. ppl.
- **POLJSKE NOVELE**, izbor iz del starejših poljskih pisateljev, 264 str. polplatno.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 18.-

- **ŠE POMNITE, TOVARIŠI**, spomini slovenske mladine na čas osvobodilne borbe, 280 str. ilustr. ppl.
- Svetozar Ilešič: **GOSPODARSKA GEOGRAFIJA SVETA**, priročnik, 412 str. ilustr. ppl.
- Ivo Zorman: **TRIJE BORJANOVI**, povesti iz vojnih časov, 208 str. polplatno.
- James Joyce: **UMETNIKOVO MLADOSTNO PORTRET**, roman, 288 str. broširano.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 20.-

- Rok Arih: **ZATO**, zbirka črtic iz Koroške, 188 str. pl.
- **PESEM BORB IN ZMAG**, razvoj slovenske partizanske pesmi, 124 str. ilustr. pl.
- Alojz Kraigher: **MLADA LJUBEZEN**, roman, 264 str. ppl.
- Fran Erjavec: **ZBRANO DELO**, prva knjiga, 264 str. pl.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 25.-

- **IZ KRVI RDEČE**, antologija del slovenskih pisateljev, padlih v NOB, 204 str. ilustr. ppl.
- France Bevk: **SLEPA ULICA**, roman o primorski vasi ob koncu vojne, 204 str. pl.
- Jakob Iljin: **VELIKI TEKOČI TRAK**, roman o razvoju sodobne tehnike, 396 str. pl.
- S. Koslov: **DOGAJALO SE JE ZA KULISAMI**, pogled za kulise evropske politike, 288 str. br.

VSAKA KNJIGA SAMO ŠIL. . . . 30.-

- Dr. Rajko Ložar: **NARODOPISJE SLOVENCEV**, 1. in 2. knjiga skupaj 620 str. ilustr. br.
- Josip Jurčič: **ZBRANI SPISI**, 4. knjiga, 456 str. polusnje.
- Fjodor M. Dostojevski: **MLADENIČ**, roman, dve knjigi skupaj 812 str. broširano.
- Vicente Blasco Ibanez: **KRYAVE ARENE**, roman, 360 str. pl.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Vendar opozarjamo, da so mnoge knjige na zalogi le v enem izvodu; zato svetujemo, da pohitite z nakupom oz. naročilom.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“ CELOVEC WULFENGASSE

SLAVNOSTNA OTVORITEV XI. OLIMPIJSKIH IGER

V areni Makomanai v Sapporu je bila včeraj slovesna otvoritev XI. zimskih olimpijskih iger. Znamenje olimpijskih iger, olimpijski ogenj, je prispel z olimpijsko štafeto z letalom iz Grčije na Japonsko, kjer je na poti po vseh otokih došel na cilj. Na poti iz Tokia v Sapporo so olimpijske igre terjale svojo prvo žrtev: 15-letni tekač štafete se je smrtno zgrudil zaradi srčne kapi.

Druga "žrtev" zimskih iger pa je Avstrijec Karl Schranz, kateremu je olimpijski komite zabranil nastop. Prvič v zgodovini zimskih olimpijskih iger se je zgodilo, da neki tekmovalci niso bili pripuščeni k tekmam, ker ni upoštevalo predpisov olimpijskega komiteja. Verjetno hočejo člani olimpijskega komiteja s tako odločitvijo obdržati prvotne namene olimpijskih iger, kjer smejo tekmovalci le športniki — amaterji. Če so vsi športniki, ki so včeraj bili navzoči pri slavnostni otvoritvi, po teh predpisih res upravičeni sodelovati pri tekmovanju amaterjev, je seveda drugo vprašanje. Res pa je, da veteran in starešina smučarjev Karl Schranz ni vedno ravnal po predpisih, ki veljajo za olimpijske tekmovalce. Kljub temu verjetno ne bi bil diskvalificiran, če bi se on sam in drugi nekoliko zadrževali s svojimi izjavami, ko je bila proglašena lista "profesionalcev". Tako Schranz ni "žrtev" le Olimpije, ampak tudi žrtev ravnanja avstrijskega tiska in drugih njegovih "prijateljev".

SPORED OLIMPIJSKIH IGER

Po slavnostni otvoritvi XI. olimpijskih iger so se pričela prva športna tekmovanja. V hokeju na ledu so bile kvalifikacijske tekme med Japonsko in ČSSR ter med Jugoslavijo in Švedsko.

V petek 4. 2.: Sankanje (enosedi — moški in ženske, 1. in 2. tek), sankanje z dvo-sedežnimi bobi (1. in 2. tek), smučarski tek na 30 km, hitrostno drsanje na 5000 m pri moških in skakanje v okviru klasične kombinacije. Nadalje bodo nastopile ženske v umetnostnem drsanju z obveznimi liki, na sporedu pa bodo še hokejske tekme med Švico in Ameriko, Zahodno Nemčijo in Poljsko ter Finsko in Norveško.

V soboto 5. 2.: Sankanje moških z dvo-sedežnimi bobi (3. in 4. tek), sankanje z enosedi pri moških in ženskah (3. tek), tek na 15 km, ki bo veljal za klasično kombinacijo, hitrostno drsanje na 500 m pri moških; umetnostno drsanje se bo pri ženskah nadaljevalo z obveznimi liki, pri alpskih disciplinah pa se bodo ženske pomerile v smuku; v ostalem bodo na vrsti še tri hokejske tekme.

V nedeljo 6. 2.: Ženski tek na 10 km (smučarski tek), skakanje na srednji skakalnici; v hitrostnem drsanju bodo moški nastopili na 1500 m, obvezni liki v ženskem umetnostnem drsanju, hokejska tekma.

V ponedeljek 7. 2.: Smučarski tek na 15 km, hitrostno drsanje na 1000 m (moški), moški smuk, sankanje (enosedi — ženske in moški, 4. tek), prosto žensko drsanje v okviru umetnostnega drsanja in hokejske tekme.

V torek 8. 2.: Biatlon (posamežno), umetnostno drsanje (obvezni moški liki), vesljalom žensk in prosto drsanje parov.

V sredo 9. 2.: Smučarski tek na 5 km (ženske), obvezni liki v umetnostnem drsanju moških, hitrostno drsanje na 1500 m (ženske), prvi tek moškega vesljaloma in hokejske tekme.

V četrtek 10. 2.: Smučarski tek na 50 kilometrov, obvezni liki v moškem umetnostnem drsanju, 2. tek moškega vesljaloma, sankanje z dvosedi (2 teka) in hokejske tekme.

V petek 11. 2.: 1. in 2. tek štirisedežnega boba, ekipni biatlon, hitrostno drsanje na 1000 m pri ženskah, smučarski skoki na veliki skakalnici, slalom žensk in prosto moško drsanje.

Spored ostalih športnih disciplin bomo objavili v naslednji številki našega lista.

LEP USPEH ZAHOMČANOV

Mladi smučarski skakalci iz Zahomca so se spet izkazali, in sicer zadnjo nedeljo v Gmündu, kjer je bilo zaključeno letošnje deželno prvenstvo v nordijskih disciplinah. Posebno uspešen je bil Hanzi Millonig, ki je zmagal že prejšnji dan v Radentheimu, v nedeljo pa s skokoma 57,5 in 58,5 m ter skupno oceno 213,5 točke zanesljivo osvojil prvo mesto in s tem tudi naslov koroškega deželnega prvaka. Prekosil je vse sodelujoče Jugoslovane, pa celo solnograškega "olimpijca" Ernsta Kröllja. Pa tudi drugo in tretje mesto sta zasedla tekmovalca iz Zahomca, namreč Karli Schnabl (53 in 54 m, 194,3) in Hans Wallner (53,5 in 55,5 metrov, 193,9), medtem ko se je njihov društveni tovariš Sepp Gratzler z oceno 180,3 točke uvrstil na 6. mesto.

Dunajski pomladanski velesejem 1972

Veliki mednarodni, po strokah urejeni večbranšni sejem s 30 oddelki potrošnega in investicijskega blaga

Razstava traja od 15. do 19. marca
Dneva interesentov 15. in 16. marca

SEJEMSKA PALAČA

Konsumno blago in luksuzni predmeti

Kolektivne razstave inštitutov za gospodarsko pospeševanje Koroške, Nižje Avstrijske in Tirolske

Tujskoprometni paviljoni tujih držav

Posebna razstava: "Naredi si sam — rokodelčenje ni težko"

Paviljon iznajdb

SEJEMSKO RAZSTAVIŠČE

Investicijsko in konsumno blago za industrijo, obrt in trgovino

Avtoriziran strokovni sejem gradbenih strojev s povečanim oddelkom gradbeništva — 290 podjetij — na skupni površini 75.000 kvadratnih metrov

Mednarodna ponudba orodja za obdelovanje vrtov in zemljišč

Na bistveno povečani razstavnici površini — 12 dvoran — velika razstava pohištva z mednarodno udeležbo

Pohištvene pritlikline

Posebne razstave kmetijstva

Posebna razstava delavske zbornice: MODERNO DELOVNO MESTO

Posebna razstava trgovinske zbornice: Dežele v razvoju — Razvojni problemi — Razvojna pomoč — "PARTNERJI V SKUPNEM SVETU"

POSEBNA AVTOBUSNA ZVEZA MED SEJEMSKO PALAČO IN RAZSTAVIŠČEM

RADIO PROGRAM

Radio Celovec

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko naš otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 5. 2.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.55 Glasbeni mozaik — 7.55 Naš hišni vrt — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Aktualna reportaža — 13.45 Poskočno in zabavno — 14.30 Pihalna godba na koncertnem odru — 15.30 Voščila — 17.10 Pisano sobotno popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.20 Aktualno o koroških visoki šoli — 18.35 Majhna solistična parada — 19.05 Koročnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Godci, igratelji — 22.25 Plesna godba po naročilu.

Nedelja, 6. 2.: 6.00 Olimpijske igre v Sapporu — 7.45 Glasba za tiste, ki se zgodaj vračajo domov — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Nedeljsko jutro brez skrbi — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.05 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Veliki prizor, komedija — 17.15 Ljudski koncert — 18.00 Začetek toskanske pomladi — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj.

Ponedeljek, 7. 2.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 5.25 Olimpijske igre v Sapporu — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Trgovci spreminjajo svet — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.15 Severna Afrika in Sahara — 10.30 Radijska pripovedka — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Olimpijske igre v Sapporu — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Predstavljamo vam — 15.00 Iz štajerskega glasbenega življenja — 16.15 Za ženo: Pogovor z otroci — 16.30

Leto otroškega vrtca — 17.10 Kar radi poslušamo — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja kmetijske zbornice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zbrane operete — 21.00 Biotropija, znanost o vremenu in zdravju — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja.

Torek, 8. 2.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 5.25 Olimpijske igre v Sapporu — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Pripovedke iz Avstrije — 10.15 Nihče več ne pozna njihovih imen — 10.30 Vesele ob knji-gah — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 In ljudje so tako prijetni — 14.30 Ljudska glasba — 16.15 Za ženo: Pogovor z otroci — 16.30 Otroška oddaja: Sreča v nesreči — 17.10 Avstrijci o Avstriji — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja sindikalne zveze — 19.05 "Prišel čas je norcev" — 19.50 Note in beležke — 20.10 Diletto musicale — 21.05 še vedno priljubljeno.

Sreda, 9. 2.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 5.25 Olimpijske igre v Sapporu — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Se mladina upira? — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.30 Avstrijski pripovedniki 20. stoletja — 11.03 Danes je vesel pustni dan — 13.30 Zborovska glasba — 14.30 Koroška domovinska kronika — 14.45 Koroška pesem — 15.00 Ura pesmi — 16.15 Za ženo: Pogovor z otroci — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja združenja Industrialcev — 19.05 Kjer prepevajo... — 19.50 Note in beležke — 20.10 Veliki prizor, komedija — 21.10 Skladatelji lahke glasbe.

Četrtek, 10. 2.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 5.25 Olimpijske igre v Sapporu — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Humoreska in satira v svetovni književnosti — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Sodabni profil Avstrije — 11.03 Lepe pesmi, stari plesi — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.30 Note avstrijskih skladateljev — 15.00 Iz knjige naših gostov — 16.15 Za ženo: Pogovor z otroci — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Operetne melodije — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 19.05 Ura avstrijske pihalne godbe — 19.50 Note in beležke — 20.10 Med pustnim torkom in zaigrom pusta — 21.00 Iz domačega glasbenega ustvarjanja.

Petek, 11. 2.: 4.30 Olimpijske igre v Sapporu — 5.30 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.00 Olimpijske igre v Sapporu — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Viharji nad deželno rumeno zemljo — 9.30 Klavirska glasba — 10.30 Spoznanje ali zmota — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Ljudske viže — 14.45 Književnost iz štajerske — 15.00 Zborovska glasba — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Otroški zbori — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja delavske zbornice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Nove proizvodnje studia Koroška.

Slovenske oddaje

Sobota, 5. 2.: 9.00 Za jugoslovanske delavce v Avstriji — Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 6. 2.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

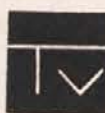
Ponedeljek, 7. 2.: 14.00 Informacije — Otroci, poslušajte!

Torek, 8. 2.: 9.30 Za našo vas — 13.45 Informacije — Prešernov praznik.

Sreda, 9. 2.: 13.45 Informacije — Iz koroške literature delavnice — Naša pesem.

Četrtek, 10. 2.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

Petek, 11. 2.: 13.45 Informacije — Kulturna panorama.

Avstrija 1

Sobota, 5. 2.: 5.30 Olimpijske igre v Sapporu — 14.00 Olimpijske igre v Sapporu — 17.30 Za otroke — 17.55 Veronika — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Posebej o kulturi — 18.55 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Olimpijski studio — 20.15 Ljubi otroci, komedija — 21.55 Šport — 22.55 Čas v sliki — 23.10 Volkovi iz Los Angelesa.

Nedelja, 6. 2.: 8.00 Olimpijske igre v Sapporu — 15.00 Olimpijske igre v Sapporu — 16.30 Za otroke: Mašenka in medved — 17.15 Čarobni karusel — 17.20 Za družino — 18.05 Otrokom za lahko noč — 17.10 Tajnosti morja — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Elektra, tragedija — 22.05 Čas v sliki — 22.25 Sapporo danes.

Ponedeljek, 7. 2.: 5.30 Olimpijske igre v Sapporu — 14.00 Olimpijske igre v Sapporu — 16.30 Za otroke: 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Pujsek Debelinko — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.55 Olimpijski studio — 20.15 Bonanza — 21.10 Šola staršev — 21.20 Sapporo danes — 22.50 Čas v sliki.

Torek, 8. 2.: 5.30 Olimpijske igre — 14.00 Olimpijske igre — 16.00 Olimpijske igre — 18.00 Tečaj angleščine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 18.55 Živalski paradiži — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.55 Olimpijski studio — 20.15 Vaš nastop prosim — 21.05 Sapporo danes — 22.35 Čas v sliki — 22.45 Hokej na ledu.

Sreda, 9. 2.: 5.30 Olimpijske igre — 10.00 Šolska oddaja: Zlato — 10.30 Od kontinenta do kontinenta — 11.00 Pustolovščine Nicka Knattertona — 14.00 Olimpijske igre — 17.15 Za otroke: Ples v maskah — 18.00 Tečaj francoščine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Televizijska kuhinja — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.55 Olimpijski studio — 20.15 Panorama — 21.20 Sapporo danes — 22.50 Čas v sliki.

Četrtek, 10. 2.: 5.30 Olimpijske igre — 10.00 Šolska oddaja: Kaj je čas? — 10.30 Mesto dela zgodovino — 11.00 Uvod v elektronsko računstvo — 11.30 Ameriško življenje in književnost — 14.00 Olimpijske igre — 18.00 Tečaj italijanščine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Športni mozaik — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.55 Olimpijski studio — 20.15 Kaj sem? — 21.05 Sapporo danes — 22.35 Čas v sliki.

Petek, 11. 2.: 5.30 Olimpijske igre — 10.00 Šolska oddaja: 10.30 Več kot zlato in dragulji — 11.00 Bodi zvezda moje sreče — 15.00 Olimpijske igre — 18.00 Zeleni svet — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Slike iz Avstrije — 18.55 Dekleta v oblakih — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.55 Olimpijski studio — 20.15 Senzacije pod cirkuško kupolo — 21.10 Prerezi — 22.10 Čas v sliki — 22.20 Sapporo danes.

Avstrija 2

Sobota, 5. 2.: 16.45 Obzorja — 17.30 Sedanska golf filmska komedija — 19.00 Kitarja za vsakogar — 19.30 Čas v sliki — 19.49 Pregled sporeda — 19.55 Olimpijski studio — 20.09 Vzgoja — 20.15 Sestra Bonaventura — 21.45 Telereprize.

Nedelja, 6. 2.: 18.30 Črno na belo — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Oknar — 20.00 Cvetlični kotiček — 20.15 V lastni zadevi — 21.30 Čas v sliki in vprašanje tedna.

Ponedeljek, 7. 2.: 18.30 Kaj morem postati — 19.00 Zgodovina pod našimi nogami — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.49 Pregled sporeda — 19.55 Olimpijski studio — 20.09 Vzgoja — 20.15 Pesem Dunaja — 21.05 Japonski kratki filmi — 21.30 Telereprize.

Torek, 8. 2.: 18.30 Mesto dela zgodovino — 19.00 Geografski sprehodi — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.49 Pregled sporeda — 19.55 Olimpijski studio — 20.09 Vzgoja — 20.15 Resničnost jutrišnjega dne — 21.00 Ugrabitve Glorie Nylon — 22.25 Telereprize.

Sreda, 9. 2.: 19.00 Uvod v elektronsko računstvo — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.49 Pregled sporeda — 19.55 Olimpijski studio — 20.15 Bodi zvezda moje sreče, glasbeni film — 21.30 Telereprize.

Četrtek, 10. 2.: 18.30 Več kot zlato in dragulji — 19.00 Kontakt — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.49 Pregled sporeda — 19.55 Olimpijski studio — 20.09 Vzgoja — 20.15 Telegalerija — 21.00 UFO — 21.30 Telereprize.

Petek, 11. 2.: 18.30 Rimske najdbe v Ogleju — 19.00 Uvod v elektronsko računstvo — 19.30 Čas v sliki — 19.49 Za konec tedna — 19.55 Olimpijski studio — 20.09 Vzgoja — 20.15 Nosteratu, simfonija groze — 21.40 Telereprize.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 1, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec - Borovlje.